

אור חיים

עדיקים במיתתו קרובים חיים

אדר ב'

מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכיה (כ"ה אב) יומם ולילה (יכמיה ח)

א אדר'ב תר"ע

רבי אורי מסמבור ב"ר אפרים צבי הכהן זי"ע

רבינו הרה"ק רבי אורי הכהן יאלעס מסמבור זי"ע נולד בעיר לבוב כ"ד אייר תקצ"ב בעיר לבוב אוקראינה לאביו הרה"ק ר' אפרים צבי הכהן יאלעס זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת חוה בילא ע"ה. בהיכנסו רבינו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה, קרא לו אביו שמו בישראל "אורי" על שם רבו הרה"ק ר' אורי הנקרא דער שרף מסטרעליסק זי"ע

מתי אצטער צהאי עלמא, וא"ל אלעזר בני ניחא לך דאפכי לעלמא מרישא, אפשר דמתיליד בשעתא דמזוני וכ"ו, והק' איך רצה הקב"ה להחריב כל העולם עבור ר"א וכי לא היה עוד לדיקים הזמנה"ז, וא"ר חייא בר אבא אר"י יומא ל"ח אפילו בשביל לדיק אחד העולם מתקיים שגאמר ולדיק יסוד עולם, והלא בזמן ההוא היו כמה תנאים, ואיך יכולין אנו לומר כי רק זאת היא הכונה שרצה הקב"ה להפוך את העולם עבור ר"א? ותי' בדברי האוה"מ הק' דבריאת העולם לא היתה רק על ששה ימים, וביום השבת היתה לריכה ליחרי, רק בשכר זאת שישראל שומרין את השבת, עי"כ יכולה להתקיים, ואחר שבת נעשה בריאה חדשה ע"כ, וזאת אמר הבו"י לראצפ"ד, ניחא דאפכי לעלמא, פ' שתמתין עד אחר השבת, ואז הלך הוית בריה חדשה, ואפשר יבוא מזלך בין העשירים, וכן היא גם כן קצבא האדם אל הדליק ושבת אללו שבת, ונעשה האיש בריה חדשה, עי"כ נשכח ממנו בקשותיו ונתהפך מזלו לטובה על ידי תפלות הדליק, ועל ידי זה יש לו ישועה אצל הדליק עכ"ל הק'.

וסיפר שבעת שהתחיל המלך מטערקוי לקחת אנשי הצבא מישראל, אזה רבינו לאיש מארץ ישראל שיזמר ניגון מארץ ישראל, ואמר כי באם משוררים איה ניגון מאותו המקום, אזי יש לו להקר משם מפלה על ידי זה, ופי' אז (פרשת לך לך) את הפסוק הוא יהי' פרא אדם ידו כנח ויד כל צו: הפ' הזה עזה"ד כשהיה פרא ולא לקח מילטער, אז ידו היתה ככל, אבל "אדם" פי' אצל אס רוצה להיות גם כן אדם בין שאר מלכי ארץ, אז יהי' יד כל צו. (אמרות טהורות)

בשבת פרשת פקודי א' אלר שני ב' דראש חודש הודך כלי אמירת 'כהר' יאלה נשמתו בקדושה בשבת הרי"ע.

נשאר אחריו בניו הקדושים ה"ה הרה"ק ר' יהודה צבי הכהן מסמבור זי"ע והרה"ק ר' נחום מחירוב זי"ע והרה"ק ר' שלום מסטרי זי"ע זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רבינו היה מפורסם בצלקתו וקדושתו ולחלמיד חכם גדול ולפעול ישועות בקרב הארץ ובפרט היה לו כח גדול לפעול שילחמו השדות לגדל תבואות מזכרות כידוע.

רבינו הסתופף בכל הרה"ק השר שלום מצעלזא זי"ע ואכל הרה"ק ר' יהודה צבי מסטרעטין זי"ע ובנו הרה"ק ר' אברהם מסטרעטין זי"ע, בשנת תרכ"ה נסתלק רבו ר' אברהם זי"ע, רק אז הסכים רבנו לקבל על עצמו את עול ההנהגה, אף על פי כן לא הסכים לקבל פתקאות אך לא סירב לקחת כסף בצאמרו כי הוא אינו

אלא גבאי לדיק שמקבל לעצמו לא יותר משכר מועט, ואכן לא לקח כי אס שכר מועט ביותר המספיק בקושי רב למחיית בני ביתו. את כל שאר הכסף חילק רבנו לעניים וללמדים ובפרט היה שולח סכומים נכבדים לעניי ארץ ישראל ותמך רבות לחכמים לדיקים ומקובלים שמסרו את נפשם כדלי לזור בצרף הקודש.

והסתופף גם כן אצל הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאליגורא זי"ע סיפר הרה"ק ר' שמואל לעצטער ע"ה שהיה הגבאי אצל רבינו, שכנסע הרה"ק ר' ישראל מסאליגורא זי"ע בן הרה"ק רא"י מסאליגורא זי"ע למהותנו בנו בעיר רימנוב נסע דרך עיר סטרי, כשהגיע לסטרי נסע רבינו לקראתו, וכשנתן לו שלום שאל החתן הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאליגורא השני זי"ע את אביו על רבינו, מי הוא את, ענה לו אביו, זהו ר' אורי"ל מסאמבור, ענה רבינו, מיין גוף איז אין סאמבור אצער מיין נשמה איז אין סאליגער.

רבינו דר בעיר קאמארנא והנהיג שם רבי'סטעווע ואחר כמה שנים בשנת תרל"ח עבר לגור בעיר סאמבור אוקראינה ושם מנוחתו כבוד

רבינו פקד על פי רוב על חסידיו תלמידיו חכמים כי יבואו אליו על שבת קודש. ובפרט מי שהיה לדיק ישועה עכבו ביותר על שבת קודש. ואמר הטעם על זה: דהא חזינו שיש כמה אנשים אשר נכנסים להלדיק לבס מלא בקשות רבות, ובצואם לפני הדליק נשתכחו מלבם, ואינם מדברים מהם כולם, ואעפ"כ נושעים עליהם. אלא זאת היא הענין דמאזינו בראש פ"ד תענית כ"ה ואמרי ל'י עד

והאמין בד' : פי' שהכנס את האמונה בהקב"ה שיאמין בהצדיק הזה. לכן החשיב לו הקב"ה את זאת לצדקה, כיון שאותה המצוה לא היה יכול לקיימה כביכול עד כה. (אמרות טהורות)

בפרשת חיי שרה

ויאמר עבד אברהם אנכי: פי' על פי מאמרם ז"ל דעבד ליה לאיש מלוה, (משלי כב-ז) אם כן אם האדם נותן צדקה הרי הוא כמלוה להקב"ה, כמאמר חז"ל: עשר בשביל שתתעשר, (מסכת תענית דף ט עמוד א) ואמר ז"ל: לוו עלי ואני פורע, (מסכת ביצה דף טו:) וכיון שאברהם אבינו היה מקור החסד והיה מלוה, לכן אמר הבו"י ש'כביכול עבד אברהם אנכי, ויפורש הפ' עזה"ד עבד אברהם אנכי: פי' מי שאמר אנכי על הר סיני, הוא עבד אברהם כביכול. (אמרות טהורות)

מתורתו של רבינו זי"ע

בגמרא מסכת ביצה ט"ו: אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר רבי שמעון אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע. למי שאין לו כדי צרכי שבת. הן אם הקב"ה רוצה לפרוע למה יהיה האיש צריך ללוות, יתן לו מיד היד ה'תקצר כעת? אולם הענין הוא כן האדם כשיעשה עבירה ח"ו הרי הוא מתרחק מהש"ת והוי כמודר הנאה ולכן לא יוכל הש"ת ליתן לו פרנסתו, אמנם הנה איתא (מסכת נדרים ל"ג) המודר הנאה מחבירו פורע לו את חובו, וזהו שאומר הקב"ה א"פ שלא אוכל ליתן לך, עם כל זה לוו עלי ואני פורע. (שפתי צדיקים)

והאמין בד' ויחשבה לו צדקה: פי' בדה"ז דהטעם שאנו מברכים אשר קדשנו במצותיו, היינו כיון שאנו עושין את המצות אשר הבו"י ש'כביכול עושה גם כן אותם בעצמו, מה שאין כן אותה המצוה של אמונת צדיקים אין לו להקב"ה כמאמ"כ: (איוב טו טו) הן בקדושו לא יאמין, אולם אברהם אבינו הכניס את אמונת הצדיקים בהבו"י ש'שיאמין בו. וזהו שדקדק הכתוב לכתוב:

לע"נ ריזל בת משה אהרן נ"י

א אדר'ב תר"ע

רבי אורי ב"ר אפרים צבי הכהן זי"ע מסמבור

רבינו הרה"ק רבי אורי הכהן יאלעס מסמבור זי"ע נולד בעיר לבוב כ"ד אייר תקצ"ב בעיר לבוב אוקראינה לאביו הרה"ק ר' אפרים צבי הכהן יאלעס זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת חוה בילא ע"ה. בהיכנסו רבינו בריתו של אברהם אבינו ע"ה, קרא לו אביו שמו בישראל "אורי" על שם רבו הרה"ק ר' אורי הנקרא דער שרף מסטרעליסק זי"ע

וכיפר שצעת שהתחיל המלך מטערקוי לקחת אנשי הכבא מישראל, אור רבינו לאיך מארץ ישראל שיזמר ניגון מארץ ישראל, ואמר כי באם משוררים איזה ניגון מאותו המקום, אזי יש לו להשר משם מפלה על ידי זה, ופי' אז (פרשת לך לך) את הפסוק הוא יהי' פרא אדם ידו כזכ ויד כל בו: הפ' הזה עזה"ד כשהי פרא ולא לקח מילטער, אז ידו היטה בכל, אבל "אדם" פי' אבל אם רואה להיות גם כן אדם בין שאר מלכי ארץ, א' יהי' יד כל בו. (אמרות טהורות)

בצבת פרשת פקודי א' אדר שני ב' דראש חודש תוך כדי אמירת 'כתר' ילאה נשמתו בקדושה בצנת תר"ע.

נשאר אחריו בניו הקדושים ה"ה הרה"ק ר' יהודה צבי הכהן מסמבור זי"ע והרה"ק ר' נחום מחירוב זי"ע והרה"ק ר' שלום מסטרי זי"ע

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רבינו היה מפורסם בצדקתו וקדושתו ולתלמיד חכם גדול ולפועל יצועות בקרב הארץ ובפרט היה לו כח גדול לפעול שילחמו השדות לגדל תבואות מצורכות כידוע.

רבינו הסתופף בכל הרה"ק השך שלום מצעלזא זי"ע ומהרה"ק ר' יהודה צבי מסטרעטין זי"ע ובנו הרה"ק ר' אברהם מסטרעטין זי"ע, בצנת תרכ"ה נסתלק רבו ר' אברהם זי"ע, רק אז הסכים רבו לקבל על עצמו את עול ההנהגה, אף על פי כן לא הסכים לקבל קוויטל אך לא סירב לקחת כסף באומרו כי הוא אינו אלא גבאי לדיקה שמקבל לעצמו לא יותר משכר מועט, ואכן לא לקח כי אם שכר מועט ביותר המספיק בקושי רב למחיית בני ביתו. את כל שאר הכסף חילק רבו לעניים ולנכרעים ובפרט היה שולח סכומים נכבדים לעניי ארץ ישראל ותמך רבות לחכמים לדיקים ומקובלים שמסרו את נפשם כבדי לדור בארץ הקודש.

והסתופף גם כן בהרה"ק ר' אברהם יעקב מסאליגורא זי"ע סיפר הרה"ק ר' שמואל לעלטער ע"ה שהיה הגבאי אלל רבינו, שכנסע הרה"ק ר' ישראל מסאליגורא זי"ע בן הרה"ק רא"י מסאליגורא זי"ע לחתונה בנו בעיר רימנוב נסע דרך עיר סטרי, כשהגיע לסטרי נסע רבינו לקראתו, וכשנתן לו שלום שאל החתן הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאליגורא השני זי"ע את אביו על רבינו, מי הוא זה, ענה לו אביו, זהו ר' אורי"לע מסאמבור, ענה רבינו, מיין גוף איז אין סאמבור אבער מיין נשמה איז אין סאליגער.

רבינו דר בעיר קאמארנא והנהיג שם רביסטעווע ואחר כמה שנים בצנת תרל"ח עבר לגור בעיר סאמבור אוקראינה ושם מנוחתו כבוד

רבינו פקד על פי רוב על חסידיו תלמידיו חכמים כי יבואו אליו על שבת קודש. ובפרט מי שהיה רריך יצועה עכבו ביותר על שבת קודש. ואמר הטעם על זה: דהא חזינן שיך כמה אנשים אשר בנסעם להצדיק לבס מלא בקשות רבות, ובבואם לפני הצדיק נשתכחו מלבם, ואינם מדברים מהם כולם, ואעפ"י כ נושעים עליהם. אלא זאת היא העניין דמלינו בראצפ"ד תענית כ"ה ואמרי לי' עד מתי אלטער דהאי עלמא, וא"ל אלטער בני ניחא לך דאפכי לעלמא מרישא, אפשיך דמתיליד בשעתא דמוזני וכ"ו, והק' איך ראה הקב"ה להחריב כל העולם עבור ר"אן וכי לא הי' עוד לדיקים הזמה"ו, וא"ר חייא בר אבא אר"י יומא ל"ח אפי בשביל לדיק א' עולם מתקיים שנה' ואיס"ע, והלא בזמן ההוא היו כמה תנאים, ואיך יכולין לנו לומר כי רק זאת היא הכונה שרצה הקב"ה להפוך את העולם עבור ר"א? ותי' בדברי האוה"ח הק' דבריאת העולם לא היתה רק על ששה ימים, וביום השבת היתה צריכה ליחריב, רק בשכר זאת שישראל שומרין את השבת, עי"כ יכולה להתקיים, ואחר שבת נעשה בריאה חדשה ע"כ, וזאת אמר הבו"ת לראצפ"ד, ניחא דאפכי לעלמא, פ' שתמתין עד אחר השבת, ואז הלא הוית בריה חדשה, ואפשיך יבוא מזלך בין העשרים, וכן היא ג"כ כשצא האדם אל הצדיק וקובת אללו שבת, ונעשה האיש בריה חדשה, עי"כ נשכח ממנו בקשותיו ונתהפך מזלו לטובה עי' תפלות הצדיק, ועל ידי זה יש לו יצועה אלל הצדיק עכ"ל הק'.

אברהם אבינו הכניס את אמונת הצדיקים בהביות"ש שיאמין בו. וזהו שדקדק הכתוב לכתוב: והאמין בד' : פי' שהכנס את האמונה בהקב"ה שיאמין בהצדיק הזה. לכן החשיב לו הקב"ה את זאת לצדקה, כיון שאותה המצוה לא הי' יכול לקיימה כביכול עד כה. (אמרות טהורות)

בפרשת חיי שרה

ויאמר עבד אברהם אנכי: פי' על פי מאמרם ז"ל דעבד לוח לאיש מלוה, (משלי כב-ז) אם כן אם האדם נותן צדקה הרי הוא כמלוה להקב"ה, כמאמר חז"ל: עשר בשביל שתתעשר, (תענית דף ט עמוד א) ואמרו ז"ל: לוו עלי ואני פורע, (ביצה דף טו:) וכיון שאברהם אבינו הי' מקור החסד והי' מלוה, לכן אמר הבו"ת"ש כביכול עבד אברהם אנכי, ויפורש הפ' עזה"ד עבד אברהם אנכי: פי' מי שאמר אנכי על הר סיני, הוא עבד אברהם כביכול. (אמרות טהורות)

מתורתו של רבינו זי"ע

בגמרא ביצה ט"ו: אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר ברבי שמעון אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע. למי שאין לו כדי צרכי שבת. אם הן הקב"ה רוצה לפרוע למה יהיה האיש צריך ללוות, יתן לו מיד היד ה'תקצר כעת? אולם הענין הוא כך האדם כשיעשה עבירה ח"ו הרי הוא מתרחק מהש"ת והוי כמודר הנאה ולכן לא יוכל הש"ת ליתן לו פרנסתו, אמנם הנה איתא (מסכת נדרים ל"ג) המדר הנאה מחבירו פורע לו את חובו, וזהו שאומר הקב"ה אע"פ שלא אוכל ליתן לך, עם כל זה לוו עלי ואני פורע. (שפתי צדיקים)

והאמין בד' ויחשיבה לו בצדקה: פי' בדה"ז דהטעם שאנו מברכים אשר קדשנו במצותיו, היינו כיון שאנו עושין את המצות אשר הבו"ת"ש כביכול עושה גם כן אותם בעצמו, מה שאין כן אותה המצוה של אמת צדיקים אין לו להקב"ה במאמה"כ: (איוב טו טו) הן בקדושו לא יאמין, אולם

ב אדר'ב תקע"ג

רבי אהרן אריה ב"ר מאיר זי"ע מפרעמישלאן

רבינו הרה"ק רבי אהרן אריה מפרעמישלאן הנקרא ר' ארון לייב זי"ע נולד בשנת ת"ק לבנו בכורו לאביו הרה"ק ר' מאיר הגדול ראש שושלת פרעמישלאן זי"ע בן הרה"ק ר' יעקב זי"ע בן הרה"ק ר' דוד זי"ע בן הרה"ק ר' משה השרף זי"ע ולמעלה בקודש גאוני וצדיקי ארץ כולם בעלי גלוי אליהו זכר לטוב עד הגה"ק רבינו יצחק מקורביל בעל הסמ"ק ושו"ת מן השמים זי"ע בן הגה"ק רבינו יוסף מקורביל הנקרא הר"י מקורביל מבעלי התוספות זי"ע מגזע התנא האלקי הלל הזקן ז"ל מגזע שפטיה בן דוד מלך ישראל חי' וקיים ע"ה.

זי"ע הרה"ק ר' נפתלי לבי מראפשיץ בעל זרע קודש זי"ע הרה"ק ר' חיים מטשערנאוויץ בעל באר מים חיים זי"ע הרה"ק ר' לבי הזקן מדעלאטין זי"ע ועוד שאר גדולי זרעו, כולם היו חתלמידים ממנו, או הכניעו עצמם לפניו חתלמיד לרב.

נסחלק לגנזי מרומים ב' אדר בשנת תקע"ג.

נשאר אחריו בניו הקדושים וטהורים לדיקי הדור, הרה"ק ר' יצחק מקאליש זי"ע הרה"ק ר' מאיר השני מפרעמישלאן זי"ע הרה"ק ר' בערט'שע מצרעזשאן זי"ע והרה"ק ר' מיכל מקאמארנא זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה איש אלקים גדול ונורא בעל רוח הקודש אמתי עניו כהלל בוצ"ק חו"פ, בעל אוהב ישראל ובעל לדקה נפלא, אוהב את המקום ואוהב את הבריות ומקרבם למקום ב"ה, בעל מדות נשגבות, ועל כל מדה רעה שהרגיש בו, כדי לשכרה התנעה ארבעים יום, ומעשו ונפלאותיו אין לספר כי רבו הם.

רבינו ידע לומר על גדולי דורו שורש נשמתו וגלגולו, וידוע כי זהו רבינו ילד קטן מוטל בעריסה, אמר על מרן הבעש"ט זי"ע שהוא האר"י הק', ועל הרה"ק ר' דוב בער המגיד הגדל ממעזריטש זי"ע שהוא רבי חיים וויטאל זי"ע, כי שורש נשמתו של הבעש"ט היה מנשמת האר"י הק' ושורש נשמתו של הגמגיד ממעזריטש זי"ע מרבי חיים וויטאל זי"ע, וכל התיקונים והיחודים שנעשו ע"י האר"י הק' עם תלמידו רבי חיים וויטאל זי"ע חזרו חלילה ע"י הבעש"ט הק' עם תלמידו המגיד ממעזריטש.

רבינו היה תלמיד מובהק מהמגיד הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע

והיה מפורסם שיש לרבינו גלוי אליהו זכר לטוב, וגם רבו המגיד מזלאטשוב העיד עליו שהוא בעל רוח הקודש ובעל גלוי אליהו ז"ל, ואמר שקבלה בידו שמבית שני ואליד עד רבינו ועד בכלל לא פסק מכל הדורות הרוח הקודש וגלוי אליהו ז"ל. ועוד העיד עליו רבו: שיש לו נשמת נדב ואביהו.

מקובל מרבינו שאלהיו הנביא זכור לטוב גילה לו ב' דברים, א' שלא ישנה אחרון של פסח משאר יום טוב פסח שהיה נזהר בכל החומרות, וזאת בזה שיטביל המוילא במלח, וב' שלא ישנה שמיני ערבת משאר יום טוב סוכות לענין ישיבה בסוכה. (נטעי גבריאל)

כל ימיו השתדל רבינו בכל כחו להביא הגאולה, כמקובל המעשה שרבינו למד בכל יום עם אליהו הנביא ז"ל, פעם אחד ביקש רבינו מאלהיו ז"ל שיגלה לו עת ביאתו לבשר הגאולה, השיב לו אליהו שאין לו רשות לגלות. אמר לו רבינו אם כן איני רואה ללמוד עוד ממך, הלך אליהו אל הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע והתאונן לפניו שרבינו אינו רואה ללמוד ממנו, פעל הרבי ר' אלימלך בכחו הגדול שרבינו יבא אליו, והוכיח את רבינו שאינו רואה ללמוד עם אליהו הנביא עד שיבשר לו עת הגאולה. הסביר רבינו להרבי ר' אלימלך טעמו ונימוקו למה מבקש זאת מאלהיו, אז הסכים הרבי ר' אלימלך כי האלק אתו. ואמר הרבי ר' אלימלך לאלהיו הנביא שימלא בקשתו ויגלה לו, ואלהיו הנביא אכן גילה לרבינו קץ הגאולה.

רבינו הי' אחד מיחידיו סגולה שדור שנסעו אליו חסידים לאלפים וכתוכם גם כמעט כל לדיקי דורו, ומהם הרה"ק ר' אליעזר מליזענסק זי"ע בן הרה"ק הרבי ר' אלימלך בעל נועם אלימלך מליזענסק זי"ע הרה"ק ר' לוי יצחק מצארדיטשוב בעל קדושת לוי זי"ע הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מאפטא בעל האוהב ישראל זי"ע והרה"ק ר' ישראל המגיד מקאזניץ בעל עבודת ישראל זי"ע הרה"ק ר' לבי הירש מנדברנא בעל זמח"ה ללבי זי"ע הרה"ק ר' אברהם חיים מזלאטשוב בעל אורח לחיים זי"ע, הרה"ק ר' מרדכי מנעשחיו זי"ע הרה"ק השרף ר' אורי מסטרעליסק זי"ע הרה"ק ר' מנחם מענדל ראש שושלת קאסוב בעל אהבת שלום זי"ע הרה"ק ר' יהודה לבי מסטרעטין זי"ע הרה"ק ר' לבי הירש מזידיטשוב בעל עטרת לבי זי"ע הרה"ק ר' שלמה מדאלניא

מתורתו של רבינו זי"ע

דוד המלך אמר בתהלים קאפיעטל ד' בני איש עד מה כבודי לכלימה וכו' שכאשר אדם השלם מואס בכבוד בראשית הרחקתו מן הכבוד, אם עושים לו כבוד, נכלם ומתבושש, כי ישער בנפשו דלפי ערכו לא יאות לו הכבוד הזה, ואח"כ כשיזכה באמת למדת ענוה קונה מדת ההשתוות, ששוא אצלו אם יחרפהו או יכבדהו, ושוב לא יבוש בעת שמכבדו אותו, כי הכל שוה אצלו, וזה שצחק דוד המלך ע"ה: עד כמה כבודי לכלימה, עד מתי אתבייש בעת שמכבדו אותי, הלא הייתי צריך להיות במעלה שיהיה הכל שוה אצלי אם יכלימוני או יכבדוני.

ג אדר'ב שע"ב

רבי מרדכי ב"ר אברהם זי"ע אב"ד פוזנא בעל הלבושים

רבינו הגה"ק רבי מרדכי יפה אב"ד פוזנא בעל הלבושים זי"ע נולד בפראג בשנת האר"ץ לאביו השר הגאון ר' אברהם יפה זי"ע רב המדינה על פיהם ופולין. בספר איש חסידך מביא הרה"צ רלוי יצחק בענדער זצ"ל סיפור נפלא על הלבוש בהיותו בחור: אביו של הלבוש היה סוחר, ופעם אחת ביקשו להעביר סחורה לאחד הדוכסים. הוא הלך לארמון והדוכס לא היה בביתו, והדוכסית חמדה את רבי מרדכי בגין תארו היפה וזיו פניו. היא הובילתו לחדר א' בערמה, ותבעה אותו, וכאשר בכה וסירב, אז היא נעלה אותו בהחדר, ואמרה שעוד מעט תחזור. הוא חיפש איך לברוח, וראה שם בית כסא, שבו היה בור קטן שאליו מגיע כל השופכין של האחוזה, והיה מלא בצואה וריח חריף מאד. על אף גיעולו, הוא הפיל א"ע לתוך הבור והחל לחזול לאורך תעלת הביוב החשוכה והארוכה, כשהוא כמעט טובע בתוך הסחי, עד שיצא בצד השני מעבר לחומת הארמון. כולו מלוכלך ונמאס וגופו צורב מהחומצה. ונמלט לביתו. ואז הוא התפלל וביקש מה' שאם יזכה להקים בית בישראל, אז שעשרה דורות הבאים אחריו יהיו מכוערים, כדי שלא יפלו בניסיון כזה. מעשהו עורר רעש בשמיים, ולכן זכה לתורה ולספרו הק' הלבוש. וסיפר הרב בענדער זצ"ל שהוא פגש בא' הישיבות בווארשא בחור גבוה, יפה תואר ויפה מראה בשם יצחק קראקאווסקי, שהיה ת"ח מופלג וחריף. בא' הימים הגיע אביו של הבחור לבקרו, ורלו"צ לא האמין למראה עיניו: האב היה נמוך ומכוער, ופניו שחורות כפחם... שאל רלו"צ את הבחור: היתכן? כיצד כ"כ אינו דומה לאביו? הבחור לא היה מופתע משאלתו, וסיפר לו את הסיפור הנ"ל, וא"ל שאביו הוא דור עשירי לבעל הלבוש, ואילו אני, הנני הדור האחד עשר

בעל מרפא לשון מוסר זי"ע לשם להיות אב"ד פוזנא נתגלתה סם מזכבת קבורתו של רבינו אשר לא נודעה מקודם, אגב סיפור: כשהגיע הר"ר רפאל כחמשה פרסאות רחוק מן העיר חלה חולי כבד מאוד עד אשר נואשו הרופאים מרפואתו וכל גדולי העיר ורשאים באו מקהילת פוזנא לשמור את מטתו, ובערב יום הכיפורים הכבד חוליו מאוד וזו עליו הרופאים במפגיע שלא יתענה ביום הקדוש, וכליל יום כיפור היה כמא' למים מאוד ופקד על העומדים עליו לעיין בזיעור השתיה וטרם הביאו לו כוס המים נרדם וישן כל הלילה ולא בא צפיו שום מאכל ומשתה, והתעניית היתה לו לרפואה, ולמחרת יום הכיפורים שנת תקל"ג נסע לפוזנא ונתקבל סם צכבוד גדול.

רבינו היה אחד מראשי חכמי זמנו ומופת דורו ואמרו עליו ממרדכי היהודי עד מרדכי יפה לא קם כמרדכי. היה גאון עצום אדיר ובעל מקובל גדול ונורא, ואפלו הכי היה עניו וספל רוח צפני כל אחד, וקורא את עצמו בהקדמתו ללבוש התכלת "תופר לבושים".

היה תלמיד מהגה"ק רבינו משה איסרליש אב"ד קראקא בעל הרמ"א זי"ע ומהגה"ק רבינו שלמה לוריא אשכנזי ראב"ד ואב"ד לובלין בעל המהרש"ל זי"ע ורבו בקבלה הי' הגה"ק ר' מתתיהו דלוקארט בעל מפרש אורה זי"ע וחכמות העיבור למד אלל הגה"ק ר' יצחק אברוב זי"ע.

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' ישי יפה זי"ע שהו' חייב הפייט איש חסיד הי'. אחד מחתניו היה הגה"ק ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זי"ע שהיה זקנו של הגה"ק ר' יחיאל מיכל מנעמרוז זי"ע ואחיו הגה"ק ר' אלעזר מזלצטשוב הי"ד

וכיפר שבאחד הימים ישב רבינו שקוע בלימודו בבית רבו הגה"ק ר' מתתיהו זי"ע ולא הבחין כי ילד שניצל לידו בדרך על המזון, ולא ענה אמן אחר צרכתו, רבו, שצדיקא להעמידו על חשיבות עניית אמן, נידה אותו למשך חודש שלם.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מחמת הגירוש שהיה צפיהם התגורר רבינו באיטליה בזוויניאלי למעלה מעשר שנים משנת שכ"ב עד שנת של"ב שנתקבל לאב"ד הורדנא למלאות מקום הגה"ק ר' נתן שפירא בעל מצוא שפרים זי"ע, בהורדנא בנה רבינו בית הכנסת מפואר, ומסס הלך ללובלין ותפס סם ישיבה גדולה, ובין תלמידיו סם נמנה הגה"ק ר' יצחק בר איילנבורג בעל באר שבע זי"ע, ומסס נתקבל לאב"ד קרעמניץ, ובשנת שני"ב עזב הגה"ק המהר"ל זי"ע את רבנות פראג ורבינו מילא את מקומו סם לאב"ד פראג. ובשנת שני"ט לאחר ששב המהר"ל לפראג התמנה רבינו לאב"ד פוזנא ובה כיהן עד יום פטירתו.

חיבר עשרה ספרים שכל אחד מהם נושא סם "לבוש" לבוש מלכות עשרת הלבושים הס:לבוש התכלת, לבוש החור, כולל דיני טושו"ע או"מ. לבוש עטרת זהב כולל דיני היו"ד. לבוש הדין וארגמן כולל דיני אה"ע. לבוש עיר שושן דיני חו"מ. לבוש האורה עה"ת. לבוש פינת יקרת על מורה נבוכים להרמב"ם. לבוש ארץ היקר על הלכות קידוש החדש להרמב"ם. לבוש אבן יקרה בחכמת הקבלה לבוש ששון ושמחה דרשות. וגם עשה הגאות על הש"ס וגדולי אחרונים עשו פירושים והגאות וחידושים על ספר הלבוש.

נסתלק לגנזי מרומים בגיל פ"ב שנים ג' אדר ב' בשנת שע"ב ומונתו כבוד סם בפוזנא. (יש אומרים שנספטר בשנת שע"ו)

וכיפר שחלקת ספוננו של רבינו היתה נעלם לכמה שנים, ובשנת תקל"ב ולפני שבא נכדו הרה"ק רבי רפאל הכהן כ"ץ אב"ד בשלשה קהלות אה"ו א'לטונא ה'אמצעבר ו'אנזביק

ויאמר וודאי היום ראש השנה ומתחילין בו את התורה, וגם בשבת שאחריו אין מתחילין, דהואיל וכבר אידחי התחלת התורה מראש השנה אידחי עד כלות כל ימי טוב שהוא שמחת תורה, לפי שמאז והלאה יכולין לקרות הפרשיות זה אחר זה בלי הפסק. ואמר על זה הגה"ק ר' אברהם שטערן דומ"ץ נאוועזאמקי בעל מליצי אש זי"ע: ונ"ל בס"ד דכל זה מרומז בר"ת בראשית, ראש תשרי ב'ריאת א'דם ש'טן י'קטר, ועד ר"ת א"ל י'תחילו ת'ורה ב'ריש ש'תא. ר"ל לכן שלא ידע שטן שהיום ראש השנה אל יתחילו לקרות בראשית בראש השנה אלא יתחילו ר"ת בראשית ש'מחת ת'ורה י'תחילו ר'אשית ב'רא א'לקים ע"כ

מתורתו של רבינו זי"ע:

אין מברכין ראש חודש תשרי שהוא ראש השנה כמו שמברכין שאר ראש חודש, וגם אין מזכירין ראש חודש לא בקרבנות ולא בתפילה בראש השנה, והכל מטעם כדי לעררב השטן, שלא ידע שהיום ראש השנה וסימן כסא ליום חנינו, שהיה החדש מכוסה שלא יזכירנה, ומטעם זה גם כן אין מתחילין לקרות פרשת בראשית בראש השנה, שכן היה ראוי לקרות פרשת בראשית בראש השנה, דקיי"ל בתשרי נברא העולם, היינו האדם, מכל מקום אין קורין אותו כדי שלא יריגש השטן,

ג אדר'ב שע"ב

רבי מרדכי ב"ר אברהם זי"ע אב"ד פוזנא בעל הלבושים

רבינו הגה"ק רבי מרדכי יפה אב"ד פוזנא בעל הלבושים זי"ע נולד בפראג בשנת האר"ץ לאביו השר הגאון ר' אברהם יפה זי"ע רב המדינה על פיהם ופולין

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' ישי יפה זי"ע שהוא חיבר הפייט איש חסיד הי'. אחד מחתניו הי' הגה"ק ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זי"ע שהיה זקנו של הגה"ק ר' יחיאל מיכל מנעמרוב זי"ע ואחיו הגה"ק ר' אלעזר מזלצטשבוז הי"ד זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה אחד מראשי חכמי זמנו ומופת זורו ואמרו עליו ממרדכי היהודי עד מרדכי יפה לך קם כמרדכי. היה גאון עמוס אדיר ובעל מקובל גדול וגורא, ואפלו הכי היה עניו וסבל רוח בפני כל אחד, וקורא את עצמו בהקדמתו ללבוש התכלת "תופר לבושים".

היה תלמיד מהגה"ק רבינו משה איסרליש אב"ד קראקא בעל הרמ"א זי"ע ומהגה"ק רבינו שלמה לוריא אשכנזי ראב"ד ואב"ד לובלין בעל המהרש"ל זי"ע ורבו בקבלה הי' הגה"ק ר' מתתיהו דלוקראט בעל מפרש אורה זי"ע וחכמות העיבור למד אצל הגה"ק ר' יצחק אברהב זי"ע.

וסיפר שבאחד הימים יצב רבינו שקוע בלימודו צבית רבו הגה"ק ר' מתתיהו זי"ע ולא הבחין כי ילד שניכב לידו בדרך על המזון, ולא ענה אמן אחר ברכתו, רבו, שביקש להעמידו על חשיבות עניית אמן, נידה אותו למשך חודש שלם.

מחמת הגירוש שהיה בפיהם התגורר רבינו באיטליה בוויניציא למעלה מעשר שנים משנת שכ"ב עד שנת של"ב שנתקבל לאב"ד הורדנא למלאות מקום הגה"ק ר' נתן שפירא בעל מצוא שערים זי"ע, בהורדנא צנה רבינו בית הכנסת מפואר, ומשם הלך ללובלין ותפס שם ישיבה גדולה, ובין תלמידיו שם נמנה הגה"ק ר' יששכר בר איילנבורג בעל דאר שבע זי"ע, ומשם נתקבל לאב"ד קרעמניץ, ובשנת שני"ב עזב הגה"ק המהר"ל זי"ע את רבנות פראג ורבינו מילא את מקומו שם לאב"ד פראג. ובשנת שני"ט לאחר שצב המהר"ל לפראג התמנה רבינו לאב"ד פוזנא ובה כיהן עד יום פטירתו.

חיבר עשרה ספרים שכל אחד מהם נושא שם "לבוש" לבוש מלכות עשרת הלבושים הס: לבוש התכלת, לבוש החור, כולל דיני טושו"ע או"ח. לבוש עטרת זהב כולל דיני היו"ד. לבוש הבדן וארגמן כולל דיני אה"ע. לבוש עיר שושן דיני חו"מ. לבוש האורה עה"ת. לבוש פינת יקרת על מורה נבוכים להרמב"ם. לבוש אדר היקר הלכות קידוש החדש להרמב"ם. לבוש אבן יקרה בחכמת הקבלה לבוש ששון ושמחה דרשות. וגם עשה הגהות על הש"ס וגדולי אחרונים עשו פירושים והגהות וחידושים על ספר הלבוש.

נשתלק לגנזי מרומים בגיל פ"ב שנים ג' אדר ב' בשנת שע"ב ומנוחתו כבוד שם בפוזנא. (יש אומרים שנפטר בשנת שע"ו)

וסיפר שחלקת ספונתו של רבינו היתה נעלם לכמה שנים, ובשנת תקל"ב ולפני שצא נכדו הרה"ק רבי רפאל הכהן כ"ץ אב"ד בשלשה קהלות אה"ו איטונא האימברערג ויאונזביק בעל מרפא לשון מוסר זי"ע לשם להיות אב"ד פוזנא נתגלתה שם מאבט קבורתו של רבינו אשר לא נודעה מקודם, אגב סיפור: כשהגיע הר"ר רפאל כחמשה פרסאות רחוק מן העיר חלה חולי כבד מאוד עד אשר נואשו הרופאים מרפואתו וכל גדולי העיר וראשיה באו מקהילת פוזנא לשמור את מטתו, ובערב יום הכיפורים הכביד חוליו מאוד וזו עליו הרופאים במפגיע שלא יתענה ביום הקדוש, ובליל יום כיפור היה למע למים מאוד ופקד על העומדים עליו לעיין בשיעור השתיה וטרם הביאו לו כוס המים נרדם וישן כל הלילה ולא בא בפיו שום מאכל ומשתה, והתענית היתה לו לרפואה, ולמחרת יום הכיפורים שנת תקל"ג נסע לפוזנא ונתקבל שם בכבוד גדול.

מתורתו של רבינו זי"ע:

אין מברכין ראש חודש תשרי שהוא ראש השנה כמו שמברכין שאר ראש חודש, וגם אין מזכירין ראש חודש לא בקרבנות ולא בתפילה בראש השנה, והכל מטעם כדי לערבב השטן, שלא ידע שהיום ראש השנה ויסמך בכסא ליום חגיגו, שהיה החדש מכוסה שלא יזכירוהו, ומטעם זה גם כן אין מתחילין לקרות פרשת בראשית בראש השנה, שכן היה ראוי לקרות פרשת בראשית בראש השנה, דקיי"ל בתשרי נברא העולם, היינו האדם, מכל מקום אין קורין אותו כדי שלא ירגיש השטן, ויאמר וודאי היום ראש השנה ומתחילין בו את התורה, וגם בשבת שאחריו אין מתחילין, דהואיל וכבר אידחי התחלת התורה מראש השנה אידחי עד כלות כל ימי יום טוב שהוא שמחת תורה, לפי שמאז והלאה יכולין לקרות הפרשיות זה אחר זה בלי הפסק. ואמר על זה הגה"ק ר' אברהם שטערן דומ"ץ נאוונזאמקי בעל מליצי אש ז"ע: ובל"ב"ד זכר זה מרומז ב"ת בראשית, ראש תשרי בריאת אדם שטן יקטרג, ועד ר"ת אל"ל יתחילו תורה ב"רשית ש"תא. ר"ל לכן שלא ידע שטן שהיום ראש השנה אל יתחילו לקרות בראשית בראש השנה אלא יתחילו ר"ת בראשית שמחת תורה יתחילו ראשית ב"רא אלקים ע"כ

בינו היה חסיד מפורסם המופלג הן בתורה והן ביראת שמים, היה מתלמידי הרה"ק ר' ישכר בער מראדישין הנקרא הסבא קדישא זי"ע, והיה נוסע לרבו איזה פעמים בשנה ובכל פעם היה שוהה וישב שם איזה שבועות.

כמה ספרים שסיפר רבינו מרבו הרה"ק מראדישין זי"ע

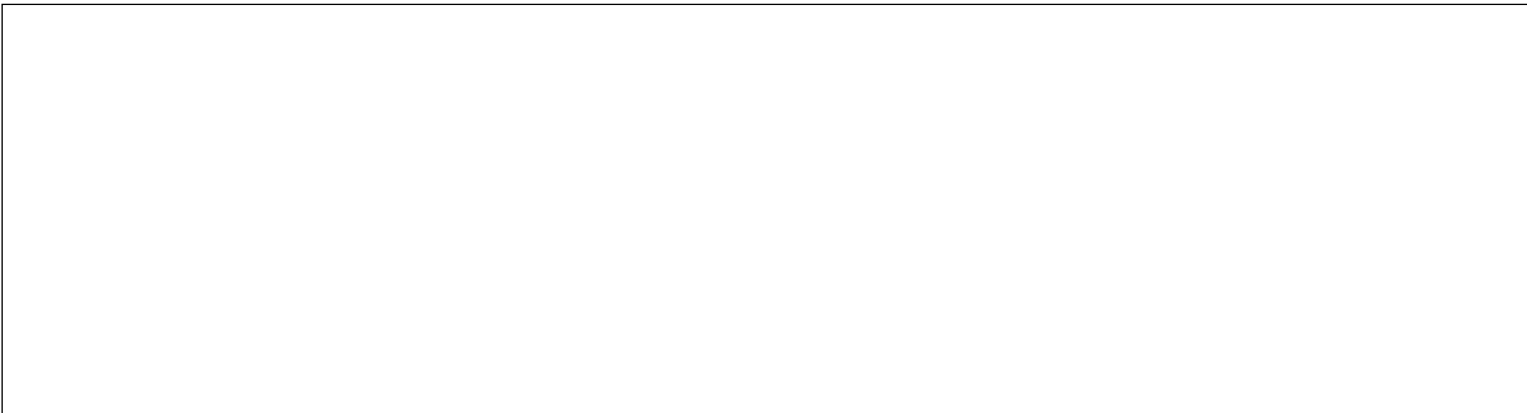
מימיו, לדיק עם התלבוזת קדושת שבת כמהו? והשיב לו האיך הג"ל בלחש: אם היית אלל רבי שלי אז ראת שזה לא נחשב לכלום! והנה לא שמע ולא ידע שום איך מהשיחה הזו שביניהם, רק תיכף לאחר הקידוש קרא הרה"ק מראדישין למשמשו הר"ר נחמן ז"ל וזוהו עליו שתיכף ירחק משם את האברך הג"ל שעמד בסוף בית המדרש אלל הדלת ודיבר הדברי עזות האלו נגדו. ואחר כך דרשו וחקרו מה שהיה. (נפלאות הסבא קדישא)

נכתלק לגנוי מרומים ד' אדר ב' ומנוחתו כבוד בעיר אזורובר זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

בעת ההלויה של רבו זי"ע לאחר קבורתו שהיה ביום א' שלח י"ח סיון בשנת תר"ג, הלך איך חסיד אחד ופירד מאת הרה"ק מראדישין ולעק לתוך קברו: רבו אבקש מכ"ק שיזכור נא לקיים מה שהבטיח לי ונחפז לדרכו, ורבינו לא יכול לשאול לו מה הבטחתו שהבטיח לו הרה"ק מראדישין. בשנה השנית ביום ההילולא של הרה"ק מראדישין, היה שם גם האיך החסיד הג"ל, והזכיר רבינו את עצמו מה שצקע החסיד הג"ל אשתקד לתוך הקבר, שאל אותו רבינו על זה מה הבטיח לך הרה"ק מראדישין? וסיפר שבי' חשוך בנים ר"ל זמן רב והבטיח לו הרה"ק מראדישין שיושע צבנים במהרה, ותודה להל שצא עתה לבשרו הבשורה טובה.

איך אחד מבארטנוב נפל מהעליה לארץ ונתמזמז מוחו עד שיצא מוחו לחוץ וניטול ממנו הדעת והדיבור ר"ל, והרופאים כבר יאשו אותו לגמרי. ויהי בחשבם מה לעשות, אמר אחד מאנשי ביתם: שנקון היה לנסות גם זאת ליסע עמו לראדישין, כי שמע נפלאות נוראות כאלו מהלדיק הזה! ואולי ימצא תרופה גם עבור החולה הזה. מתחילה לא הסכימו אנשי הבית על זה מחמת גודל חולשת החולה ואולי ימות בדרך, אבל אחר כך הסכימו באמרם סוף סוף כבר אמרו הרופאים נושא שאין לו שום תקנה, ואולי גם ימצא עוד תקוה עבורו כי שמענו נפלאות ונוראות מהלדיק הלז, ותיכף נסעו עמו במהירות לראדישין. והיה דרכו אלל הרה"ק מראדישין כשהביאו חולב מסוכן אליו, אז תיכף הודיעו המשמשים להרה"ק מראדישין להכניס את החולה אליו, או לפעמים כשלא הי' ביכולת החולה לזוז עם גופו הגישו את החולה עם המרכבה שהיה מונח עליו אלל החלון, ופתח הרה"ק מראדישין את דלת קטן שצחלון (ליפטשיק) והביט בפני החלון. וכן עשה אלל זה החולה כשהביאו לפניו נתן לו איזה משיחה (מאשין) ומשח אותו במקום המוח ותיכף הרגיש הטובה עד שהוטב לו בכל פעם יותר ויותר ונסע מראדישין בריא כאחד האדם.

סיפר רבינו שסיפר החסיד הר"ר שמואל ר' יצחק'לם ז"ל מעיר וולקאטאווא בעת שהי' עם אביו הרה"ח ר' יצחק'ל ז"ל בראדישין על שבת קודש אלל הרה"ק מראדישין זי"ע, ויהי בליל שבת קודש קודש הקידוש והחסידים והחרדים כבר מתכנסים בבית המדרש והמתינו על ביאת הרה"ק מראדישין לבית המדרש לקדש, ויהיה צבואו מחדרו בצבגי משי הלבנים שלו כדרכו בקודש ופניו היו צוערים אז כלפיד אש אשר אי אפשר היה להביט בפני קדשו, והנה אחד מאברכי חסידו ראדישין פנה אל חסיד אחד שלא היה מאנ"ש רק מאותו האנשים שהתנגדו עליו שעמד אלל הדלת היוצא חוץ, ולחש לו באזניו ואמר אליו: תאמר לי האמת? הראית בזאת

ו אדר'ב תרס"ח

רבי אפרים ב"ר חיים יוסף זי"ע מסטראפקוב ירושלים

רבינו הרה"ק רבי אפרים גוטליב מסטראפקוב ירושלים זי"ע נולד לאביו הרה"ק ר' חיים יוסף מסטראפקוב זי"ע בן הגה"ק ר' אריה זי"ע

וסיפר שאביו שאל פעם את רבו הרה"ק ר' נפתלי לבי מראפשיץ בעל זרע קדש זי"ע כיצד לקרא את שם בנו שיוולד לו? ויענהו: אפרים, לאחר שיאל נמלך בדעתו וחזר ושאל: ואם נקבה תלד? והשיבו רבו: מנשה, ויהי לפלא. לתקופת השנה זכה לראות בדאייתו הרחוקה של רבו, שכן תאומים נולדו לו, ואכן קרא את שמותיהם אפרים ומנשה. (הללו עבדי ה')

רבינו סרב לנהוג באלמורו"ת רק עבד השם יהצרך בתורה ועבודה ועסק בצרכי איבור ובצדקה וגמ"ח.

בתחילה גר רבינו בסטראפקוב לימים קבעו את מגורו בראנגא שבזיבנברג, בשנת תרכ"ב עלו להתגורר בעיה"ק ירושלים.

בירושלים נודע לאחד מחשובי העדה, ומראשי שכונת ימין משה, לתקופת הימים מינוהו לכהן פאר כממונה הכולל דק"ק זיבנברג.

בירושלים נהגו לעלות לביתו בעת רעוא דרעוין ואמר תורה .

נסתלק לגנזי מרומים ו' אדר שני בשנת תרס"ח ומונ"כ בהר הזיתים בחלקת קוסוב

נשאר אחריו בניו הק' הר"ר ישראל מאיר ז"ל הר"ר אריה לייב ז"ל

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ז אדר'ב תקפ"א [א]

רבי יצחק אייזיק ב"ר משה יחזקאל זי"ע מקאלוב

רבינו הרה"ק רבי יצחק אייזיק טויב מקאלוב זי"ע הנקרא בפי החסידים בלשון חיבה "דער אלטער קאלובער" נולד בעיר סענרענטש בשנת תקי"א לאביו הר"ר משה יחזקאל טויב זי"ע ולאמו הצדיקת מרת רייזל ע"ה

החתונות הפרידו שם עם מקלו בין אנשים לנשים, ולא נח ולא שקט עד שתיקן הדבר, ובכח זה האליהו עוד רבנים שבמדינה לתקן הדבר בעיירות שלהם.

רבינו היה בידולות יתירה עם הרה"ק ר' משה טייטלבוים אב"ד אוהעל בעל ישמח משה זי"ע, וסיפור: כשנגמרה בניית בית הכנסת החדש בעיר הודו נאלצו בשנת תק"פ, הזמינו את רבינו ואת הבעל ישמח משה לבוא למעמד חינוך הבית הכנסת, ומסופר שרבינו הגיע לשם בקפילות הדרך וקאשר עמדו ליכנס לתוכו בפעם הראשונה לחנוכה, כיבד רבינו את הישמח משה שהוא יכנס תחלה, והישמח משה ראה שרבינו יכנס תחלה, וכה עמדו והתווכחו ביניהם עד שלבסוף אמר בעל ישמח משה: ממה נפשך יכנס כבודו תחילה, אם אני גדול חייב אתה לשמוע בקולי, ואם אתה גדול ממני, בדיון שאתה יכנס תחלה. הסכים רבינו לדבריו ויכנס לפניו. (בנוסף אחר שלבסוף נכנסו כאחד יחד).

כשהגיע לפרקו נשא את בת דודו הגה"ק ר' עניזל הכהן כ"ץ מטערנאלי זי"ע.

נסתלק לגנוז מרומים כבן ע' שנה בשנת קודש ז' אדר שני תקפ"א זי"ע ומנוחתו כבוד שם בבית החיים החדש בעיר קאלוב,

על פי צוואתו לא נכתבו שפחים על מצבתו.

הרבה לדיקים השתטחו על ליון קדשו בקאלוב ביום ז' אדר, וכידעו השפירד ווארט: ז' אדר איז מען אין קאלוב.

בשנת תרל"ו אמרו החברא קדישא בקאלוב אשר קיבלו נדבות מהבאים, שצאו ביום ההילולא ששים אלף אנשים לשפוד שיח על קברו.

היה ענין וסגולה גדולה אל כל חסידים לסיים כל ספר תהלים בתוך האוהל הק' של רבינו ביום ז' אדר, ואמרו אם אומרים שם כל ספר תהלים מגיע להאדם ישועה שלימה, ואם אומרים חצי תהלים מגיע חצי ישועה.

הרה"ק ר' ישכר דוב רוקח האדמו"ר השלישי לבית בעלזא זי"ע במלחמה גדולה בשנת תרע"ד הוכרח לעזוב ארצו וקהלתו, והלך מגולה לגולה עד שנתשכח בראשפערט, ונסע לקאליב לפקוד ז' אדר ביום היולולא את ליון רבינו, בעת שהותו בקאליב ביקש מעם אנשי המקום, לגדור גדר בתוככי הבית המדרש שם מסביב למקום שעמד שם רבינו בעת עבודתו שבלב ז' תפלה. בכדי שלא יוכלו אנשים לעמוד על אדמת הקודש הייא. (ביתו נאווה קודש)

מזן רבינו הרה"ק ר' יואל טייטלבוים מסאטמאר בעל דברי יואל - ויואל משה זי"ע היה נוהג בכל שנה לעלות על ליונו הק' של רבינו זי"ע ביומא דהילולא דיליה, ותמיד הגיע אל חלקת מחוקק ספון לקראת ערב סמוך לזמן השקיעה. שנה אחת הקדים לבוא לקאליב כבר בשעות הבוקר בעוד היו גדול, אך לא פקד את האיון אלל לעת ערב, שאלו משמשו מה ראה על ככה לבוא דווקא כי ינטו כללי ערב ובפרט שכבר שהה בעיר והיה בידו סיפח להגיע מקודש? נענה לו הרה"ק מסאטמאר, ואמר: שבנוהג שבועלם ביום היריד אין די לעצטע מינוט'ן כאפט מען מער מציאות (ברגעי האחרונים מוצאי מציאות גדולות) (באר הפרשה)

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' משה חיים טויב זי"ע חתן הרה"ק בעל עטרת כבי מזייטשוב זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

הרה"ק ר' לייב שרה'ס זי"ע ראה את רבינו בשדה רועה אווזות, ומזמר זמירות בדביקות נפלא, והכיר בו נשמה גדולה, וקיבל על עצמו לגדלו כאב את בנו, והולילו להרה"ק ר' שמואל שמעלקא מניקלסבורג זי"ע, שם נעשה עליו נפלא ובעל מקובל נורא.

ומסופר: כשלמד רבינו מניקלסבורג פעם אחת ביום השבת קודש כיבדו רבו הרה"ק ר' שמעלקא לזמר הזמר: כי אשמרה שבת, ענה רבינו בלשון אונגאריש "ען איש מערעס וכידוע דרכו בקודש כזה והתחיל לומר בזמירה נעימה וכוונה יתירה, והוטב מאד בעיני רבו, וכשגמרה אמר רבו בכפילא שיכפול לומר אותה עוד הפעם, לאחר שגמרה אמר על עצמו: דאס טשייטע מאל איז שאוין געווען אקניטשאידיגע שדיבורו היה לומר על ז' טשן אגב מפרש רבינו על מה שאומרים בפיטו כי אשמרה שבת" על כן אכבס בו לבי כבורית, ודקדק דהיל"ל אכבס בו לבי כבורית, שהוא המכבס, ולמה אמר כבורית? ומפרש הוא הק': כוונת הכתוה שהאדם כריך לכבס לבבו כל כך, עד שלבו יהיה כבורית עצמה המכבסת ומלכנת דברים אחרים, היינו שלבו יהא נקי כל כך, עד שיהא בכחו לכבס גם שאר לבבות בני ישראל.

מניקלסבורג הלך לבית מדרשו של הרה"ק הרבי ר' אלמלך מליזענסק בעל נועם אלימלך זי"ע,

ונתפרסם לגאון ואיש חלקים, בעל רוח הקודש ובעל מופת גדול ונורא.

בשנת תקמ"א נתקבל לאב"ד קאלוב וכל מחוז סאבאלטש, והאיר דרך החסידות בכל מדינת אונגארין ונהג נשיאותו שם ארבעים שנה.

כל ימיו היה בעל יסורין חלש וחולה וסבל הכל בזהבה, עבודתו היתה הפלא ופלא.

זמירותיו ונגינותיו היה בדביקות ובהתלהבות ביהודים נוראים בהפשטות הגשמיות, גם על הגאולה שלימה הרעיף עולמות כל ימי חייו בכמה אופנים, כידוע כי פעם אחת בליל פסח היה שוהה שעות רבות, ולא ראה להתחיל בעריכת הסדר אלל אם תהיה הגאולה באתו לילה כמו בעת אמתנו ממארים, עד ששלחו אליו את שבעת הרועים מעולם העליון, והם התחנו אליו שלא יתעקש על זה כי עדיין לא הגיעה עת למחנה.

ופעם אחת נדרס ביום ראשון של חג השבועות, והכירו עליו בני ביתו כי אין זו סינה רגילה אלל עליית נשמה, ולכך לא הרהיבו עוז בנפשם להקילו, אבל ביום השני של החג כאשר ראו כי עדיין לא התעורר מדביקותו, נבהלו מזה והקילוהו. אחר החג כאשר סיפרו הדברים לפני מחותנו הרה"ק ר' לבי הירש מזייטשוב בעל עטרת כבי זי"ע אמר: א שאל א שאל וואס מען האט אים אויף געוועקט, כי עלה אז לעולמות העליונים והירש על הגאולה, וכבר הגיע קרוב להיכל המשיח, ואליו לא הקילוהו היה פועל להביא את הגאולה שלימה.

רבינו העמיד תלמידים גדולים וחסידים מפורסמים, ומהם הרה"ק ר' יחזקאל פאנטעט אב"ד קארלסבורג והמדינה בעל מראה יחזקאל זי"ע, הרה"ק ר' מיכאל גליקליך הנקרא ר' מיכאל נאשער זי"ע ורבים מבני החבורה אשורא היה מחלמידיו.

רבינו בכחו הגדול פעל לתקן היהדות בכל מדינת אונגארין והעמיד בה הדת על תילה ותיקן שם עניני דמתא, מה שלא עלתה להרבה רבנים לתקן טרם בואו. כגון ריקודי תערובות אנשים ונשים בשמחה נשואין, היה נפרץ מאוד במדינת אונגארין. עד שהוא תיקן בעירי קאלוב ובכל הגלילות סביב שלא יערכו שום חתונה בלעדו, וכאשר בא אל

ז אדר'ב תקפ"א [ב]

רבי יצחק אייזיק ב"ר משה יחזקאל זי"ע מקאלוב

רבינו הרה"ק רבי יצחק אייזיק טויב מקאלוב זי"ע הנקרא בפי החסידים בלשון חיבה "דער אלטער קאלובער" נולד בעיר סענרענטש בשנת תקי"א לאביו הר"ר משה יחזקאל טויב זי"ע ולאמו הצדיקת מרת רייזל ע"ה

גוטער בעל תפילה, ותחפץ בקול נעים ותעורר רחמים מרובים בעד כלל ישראל, ברכתו נתקיימה אחרי כמה שנים, שנעשה בעל תפילה קבוע בהימים נוראים אלל הרה"ק ר' משולם פייש מטאהש זי"ע לתפילת המוספין.

פעם נסע רבינו עלי דרך בקרוון, כשהגיעו סמוך למחוז חפאס אמר לו הבעל עגלה: כבר הנני סמוכים לעיר סרוויס אנוחנו לחנות שם, שאל ממנו רבינו: האזיך אתה יודע? השיב העגלון: הנני רואה המגדל הגבוה בקצה העיר. אמר רבינו: עה עה, לא כך רואים שמגיעים לעיר החנייה, כשרואין שם ה' שורה על העיר אז יודעין שמגיעין לעיר, מגדל עוז שם ה' ירוץ לדיק ונשגב, להלדיק, שם ה' שורה על העיר, משמש לו לסיון במקום מגדל.

בעיר סענרענטש היה מקוה של מים קרים, פעם אחת איקלע לשם רבינו וטבל את עצמו במקוה הקר, ואמר שזאלו שטבל בו רבינו לא היו עוד לריכים לחמם בו את המים, כי מני אז לא היו המים לא קרים ולא חמים אלא פושרים, ובחורף צעת שצחכות ה' קר היו יכולים לראות אידן ש'דאמף עולה מן המקוה,

ומסופר שפעם אחת כאשר שבת הרה"ק בעל דברי חיים מלאז זי"ע בעיר מאדע במדינת אונגארן, בא בערב שבת קודש במיוחד לעיר סענרענטש, כדי לטבול במקוה הג"ל שטבל בו רבינו

רבינו היה נוהג לילך בכל יום להתלמוד תורה בכדי לשמוע ברכת השחר מפי ילדי

אדוננו מורנו רבנו אב"ד דגליל סאבאלטש אשר
שפט את ישראל ארבעים שנה ולמד את העם בצדק
ויחי יצחק אייזיק בן רייזל בן משה יחזקאל
זצ"ל שבעים שנה ויהי כ"ו זקן יצחק קרוטע בשב"ק
בעת רצון עת צאת הכתבים ויאסף אל עמיו
אל מערת קברו אשר לו
יום א' ז' אדר שני תקפ"א לפ"ק
והיה יכול ללמוד על הדף
והיה ערליכער יוד זי"ע

התשצ"ר, ולענות אמן אחרי ברכתו, יום אחד כאשר הקשיב רבינו לאמירת הברכות של התשצ"ר, היה גם ביניהם הילד שמואל ראזענפעלד הנקרא ר' שמואל טעגלאשער ז"ל. שם רבינו את ידיו הק' על ראשו, וכרכו בצרכה ואמר: שמואל וועסט נאך אמאל זיין א

ושמו היה לוי, והיה זה עם הארץ גדול, אבל גם איש מצליח, כי הצליח ה' את מסחריו ויעש חיל הרבה עד שנעשה גביר גדול, ובאשר הגיעה ביתו הראשונה לפרק בתולה נישאת בחר לו לחתן בחור בן תורה. אחר כך נתמזל מזלו עוד יותר ונעשה לאמיד גדול וגביר עצום מאד, ובאשר הגיע מועד נשואי בתו השניה היה לו כבר השגה לבחור עבורה בחור גדול בתורה ועילוי מופלג ומפורסם, לכן לקח את חתנו הראשון ונסע עמו אל איזה עיר גדולה שהיתה שם ישיבה גדולה למען ישיג שם את מבוקשו, וניגש אל הראש הישיבה ויבקש ממנו ליתן לו את הבחור היותר מובחר ומצוין בין תלמידי הישיבה. הראש ישיבה מילא את בקשתו וביור לו בחור מצוין אשר באמת מצא חן בעיניו ונתקשר בקשר האירוסין בשעטומ"צ. ויהי כאשר רצו לכתוב את התנאים, נזכר בצער שהלא אינו יודע לכתוב כלל, ואף גם אינו יכול אפילו לחתום את שמו בשטר התנאים, וכמנהג ישראל שעל שטר התנאים חותמים החתן והכלה והמחותנים, ובכן מה יעשה לעת כזאת. אמנם חתנו הראשון הרגיעו באמרו, אל תדאג כלל כי אני אלמד אותו ואיך לחתום את שמך עד שלא יכיר אף אחד שכבודו אינו יודע לכתוב. והתחיל ללמדו ואמר לו הלא שמך לוי ושם זה קל ללמוד לכתוב שכותבים אותה על ידי ג' קוין, אות הראשונה היא ל' היא קו ארוך, אחר כך אות ו' קו בינוני לא כל כך ארוך, ולסוף אות י' שהיא רק כנקודה קטנה, כן למד את חותנו, למען יוכל עמוד ולא יצטרך להתבייש. אמנם כאשר הגיע עת כתיבת התנאים, החליף העם הארץ את הענין וכתב תחלה נקודה, ואחר כך קו בינוני, ולבסוף קו ארוך. עד כאן תורף הסיפור אשר שמע איש זה מפי רבינו זי"ע. טרם הדליק נר של חנוכה, ולא זכה להבין מה ענין סיפור זה אצל הדלקת הנרות הללו. ויהי באשר שמע הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע את דבריו ענה ואמר, כי בסיפור זה טמון כל סוד החנוכה, כי כשכותבים כסדר הג"ל, קו ארוך, בינוני וקטן, הוא עולה לשם לוי, אבל כשמחליפים הסדר וכותבים הקוים בהיפוך, קטן, בינוני, ארוך, אז עולה לצירוף שם יון, וזה לעומת זה כאשר היה אז מלחמת הכהנים משבת לוי בעם ובטומאת יון. (אביר הרועים)

מתורתו של רבינו

שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה הרי זה מושב לצים, שנאמר (תהלים א' א') ובמושב לצים לא ישב. קשה להבין דמשמע משום דאין ביניהם דברי תורה אף על פי שאינם עוסקים בדברי ליצנות רק יושבים בטל הרי זה מושב לצים, ולמה כל כך? יש לפרש דהנה ידוע דהמקום גורם דהיינו אם האדם הוא במקום צורה וקדושה מושך את לבו לקדושה, ואם האדם במקום ההיפך מושך את לבו להיפך, והכי קאמר הגאון שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה, ודאי הרי זה המקום מקודם מושב לצים ועל כן לא היה מושך את לבם לדבר דברי תורה שנאמר: ובמושב לצים, פירוש אפילו רק במושב לצים לא ישב. (אמרי דעת)

יש לפרש החרוז בזמר: ברוך אל עליון, השומר שבת הבן עם הבת לאל ירצו כמנחה על מחבת, דבן שהוא בחינת דבר מרמז על בחינה גדולה, הם הצדיקים שמדריגתם גדולה ומרגישין קדושת שבת ביתר שאת, ובת שהוא בחינת נוקבא מרמז על בחינה קטנה, הם דלת העם שאינם במדריגה זו, ואמר, אחד השומר שבת במדריגה גדולה, ואחד השומר שבת במדריגה קטנה, אם ישצור את השבת כראי לאל ירצו כצמנח על מחבת, רצה לומר שהוא כמו שכתוב במנחה (מסכת מנחות ק"ז) אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים. (דברי יחזקאל)

וסיפר כאשר בא הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב בעל בני יששכר זי"ע לשכון כבוד בארץ אונגארן, ולשבת על כסא הרבנות דק"ק מונקאטש יצ"ו שאל מאיש אחד אשר היה ממקבלי הרה"ק ר' אייזיק מקאליב זי"ע שיספר לו ממוקצת דרכיו בקודש מה שראה אצלו בעת אצלו זכה להסתופף בצל קודשו, ויספר לו: פעם אחת היה נוכח אצל רבינו בעת הדלקת נרות של חנוכה, וקודם ההדלקה סיפר מעשה אחת אשר אף שמעם כל מלה ומלה מדברי קודשו, עם כל זה לא זכה להבין כוונת הסיפור, ומה שייכתו להדלקת נר חנוכה, והמעשה שסיפר אז כדלהלן: בכפר אחד היה דר איש אחד

ח אדר'ב תפ"ט

רבי אליהו ב"ר שלמה אברהם הכהן זי"ע בעל שבט מוסר המקובל מאימיר

רבינו הגה"ק רבי אליהו הכהן ווייס מאימיר טערקיי בעל שבט מוסר זי"ע, הנקרא רבי אליהו האיתמרי. אחי הקדושים הגה"ק ר' מיכאל זי"ע האיתמרי והגה"ק ר' יצחק האיתמרי זי"ע [רבינו כתב בספרו מדרש אליהו על אחיו הר"ר יצחק, וז"ל: והחסיד אחי כמה"ר יצחק נר"ו מעולם לא לבש בגד משי, וכן שהיה מתאבל באבלות ירושלים וחורבן ביהמ"ק, ובהיותו בן ח"י שנים חשקה נפשו להלוך בירושלים להסתופף בתלו יתברך, מקום אשר שכן שמו שם, ולא היה יכולת בידו להלוך, ומרוב חשקו שם לדרך פעמיו להלוך ברגליו אחרי שיירה אחת שהיתה הולכת, והקב"ה עושה לו נסים אין חקר, וחמלו עליו בני השיירה ושכרו לו חמור לרכוב עליו, והולכיכוהו על כפים עד הגיעו למקום חפצו, והלך לבית המדרש ולא יצא משם לעולם. ומעיד אני עליו שמים וארץ שלא למד דבר בצורה שלא קיימה] רבינו נולד באימיר לאביו הגה"ק ר' שלמה אברהם הכהן זי"ע, ושם ישב כל ימי חייו

רבינו היה גאון ומקובל אלקי, בקי בנגלה ובנסתר, חיבר קרוב לארבעים ספרים ומהם נדפסו ספר שבט מוסר נ"ב פרקים כמספר שמו אליהו, וחלק מספרו מוקדש לשמירת הלשון, ספר מדרש תלפיות, מדרש אליהו, מדרש האיתמרי, מעיל לדהק, סמוכים לעד, מנחת אליהו, דגל פשרא, תהלות ה',

וגם חיבר ספר אזור אליהו בשביל הנס שניאל מהנחש. שסיפר הגה"ק ר' חיים פלאגי זי"ע: שצליה אחת כשקם רבינו ממטתו לעסוק בתורה כשבא לחגור נזמנו לו נחש גדול בארץ, ולהיות שהיה בחושך לא הרגיש רבינו וחשך שהיה החגור, וחגר הנחש לאיזור אזור במתניו, וכשהתחיל ללמוד התחיל הנחש להתנועע עד שמעט מעט התיר הקשר ולאט לאט הלך הנחש מאכלו ולא הזיקו, ועל כן זה חיבור הספר אזור אליהו. (תנופה חיים - פרשת אֶפְתָּיִם)

רבינו היה מגדולי הרבנים והדרשנים בדורו ועל ידי דרשותיו ותוכחותיו רבים השיב מעון,

בו נתאחדו שלשה עמודי עולם במלי מוצן המלה, שחזן מחורתו ועבודתו הי עמוד החסד שתמיד קיבץ ומחלק לעניים,

הגה"ק בעל החיד"א זי"ע קראו בשם האפוטרופוס הגדול לעניים, היה מגדולי הרבנים בעיר איזמיר טערקיי וכל היום הלך מעוטף בטלית ותפילין כתב בספר ברכי יוסף (יו"ד סימן קע"ט) מנאחי בקונטרס כתיבת יד להרב מהר"ר אליהו הכהן ז"ל בעל שבט מוסר שכתב וז"ל קבלתי מרבתי כשהיו רואים לעשות איזה דבר והיו מסופקים אם יעשו או לא יעשו לעשותו או לאו, היו נוטלים חומש או ארבעה עשרים והיו פותחין אותו בראש הדף מה פסוק היה מוצא, וכפי מה שמראה אותו בראש הדף מה פסוק היה מוצא, וכפי מה שמראה אותו פסוק היו עושים, ונמצא שהיו מתייעצים עם התורה כדמורה לעשות בכל עניניהם, וזה עצמו רומז מאמרם ז"ל ליטול עצה מן התורה, דמורה היתר לעשות כן, ואין זה בכלל משתמש בתורה עכ"ל. (ברכי יוסף י"ד סימן קע"ט)

נסתלק לגנזי מרומים ח' אדר שני בשנת תפ"ט

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצה להוציא מן הספק

מתורתו של רבינו

מנהגי בכל שנה ושנה קודם ראש השנה לקיים כל מצות עשה בפועל ביום אחד, והמצות שאינן נוהגות עתה בזמן הזה, כענין הקרבנות וכדומה, הייתי לומד הענין שיחשב הלימוד כמעשה, כדברי חז"ל: כל העוסק בתורות עולה כאלו מקריב עולה. [אמר ריש לקיש מאי דכתיב (ויקרא ז' ל"ז) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם (מסכת מנחות ק"י)] ובענין כתיבת ספר תורה שחייב אדם לכתוב ספר תורה לעצמו הייתי מגיה איזה אות מספר תורה, וכן מצות דברי סופרים האפשרים לעשותם הייתי עושה אותם, ובענין לעקור עבודה זרה הייתי מהלך אל בית ע"ז והייתי מאבד מן הכותל איזה דבר. (אזור אליהו)

מצאתי בקונטרס כתיבת יד להרב מהר"ר אליהו הכהן ז"ל בעל שבט מוסר, שכתב וז"ל: קבלתי מרבתי כשהיו רוצים לעשות איזה דבר והיו מסופקים אם לעשותו אם לאו, היו נוטלים חומש או ארבעה עשרים והיו פותחין אותו בראש הדף מה פסוק היה מוצא, וכפי מה שמראה אותו פסוק היו עושים, ונמצא שהיו מתייעצים עם התורה כדמורה לעשות בכל עניניהם, וזה עצמו רומז מאמרם ז"ל ליטול עצה מן התורה, דמורה היתר לעשות כן, ואין זה בכלל משתמש בתורה עכ"ל. (ברכי יוסף י"ד סימן קע"ט)

ט אדר'ב תרפ"ט

רבי ישראל יעקב ב"ר מרדכי מחוסט זי"ע

הרה"ק רבי ישראל יעקב לייפער מחוסט זי"ע נולד לאביו הרה"ק ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע בן הרה"ק ר' ישכר בער מנדבורנא זי"ע הנקרא רבי בערטשע מנדבורנא גליציה בן הרה"ק ר' יצחק מקאליש זי"ע בן הרה"ק ר' ארון לייב מפרעמישלאן זי"ע בן הרה"ק ר' מאיר ראש שושלת פרעמישלאן זי"ע בן הרה"ק ר' יעקב זי"ע בן הרה"ק ר' דוד זי"ע בן הרה"ק ר' משה השרף זי"ע ולמעלה בקודש גאוני וצדיקי ארץ, כולם בעלי גלוי אליהו ז"ל עד הגה"ק רבינו יצחק מקורביל בעל הסמ"ק ושו"ת מן השמים זי"ע בן הגה"ק רבינו יוסף מקורביל מבעלי התוספות מגזע הלל הזקן מגזע שפטיה בן דוד מלך ישראל ע"ה חי קיים.

רבינו היה איש קדוש מאוד, עבד ה' מנעוריו, ומפורסם לבעל מופת גדול ובפרט צעניי רפואה, רבים נהרו אליו ורבים השיבו מעון, מכה עצמותו הדליק לזכות ישראל וקרובים לאזינו שבשמים, והתעניין בלאגותיהם של בני העניים המפוזרים בעיירות ובכפרים ובישובים.

וסיפר הרה"ק ר' מרדכי מבישטינא זי"ע שאשה אחת הגידה לו שלפני הרבה שנים היתה עוזרת צבית של הרה"ק מרדכי מנאדווארנא זי"ע והיתה מטפלת עם הילדים כרגיל, וסיפרה אשר פעם אחת זכה התינוק הרה"ק ר' ישראל יעקב האט זיך זייער שטארק לוויינט) והיתה אוחזת אותו ומדברת אתו בלשון נעים להרגיעו ואמרה: עשראל יענקע'לע ישראל יענקע'לע וויין נישט וויין נישט ישראל יענקע'לע וכ"ו, כששמע הר"ר מרדכי'לע כאשר היתה מטפלת עם בנו אמר: פארוואס רופסטו אים ישראל יענקע'לע? רוף אים ר' ישראל יענקע'לע! העוזרת עשתה כפקדתו ואמר לו רבי ישראל יענקע'לע וויין נישט וכ"ו ומיד הפסיק התינוק מלזכות. (מכתב למשמרה)

רבינו היה רגיל לומר בשם אביו זי"ע: שצריך להזהיר על החתנים ביום חופתם, שיהי' רק בשמחה, כי חתן דומה למלך, ויום חופתו הוא עת רצון ליתן ברכות לכל הנלוים אליו, כי יש לו כח גדול בשמים, ואין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, ואמר בזה"ל: פארחמאריט זאל ער נישט זיין ביים קבלת פנים נאר שפעטער ביי זיך אין שטוב.

כשהגעו לפרקו נשא לבת הרה"ק ר' ראובן פרענקל ממעליץ זי"ע.

ביום א' ד'חג הסוכות בשנת תרנ"ה נסתלק אביו הק'

ובשנת תר"ס הואיל רבינו את הספר מאמר מרדכי תורות ממר אביו הק' לאור.

רבינו ניהל עת עדתו כשלושים שנה ונסתלק נשמתו הטהורה לגזי מרומים בט' אדר ב' בשנת תרפ"ט ומנוחתו כבוד בעיר בושטינא ליד קבר אביו הק'

נשאר אחריו בנו הרה"ק ר' שמואל שמעלקא לייפער מחוסט זי"ע שמיילא את מקומו בחוסט, וחתנו כבנו הרה"ק ר' חיים שלמה לאווי מחוסט טאהש זי"ע בן הרה"ק ר' אלימלך מטהאש זי"ע בן הרה"ק ר' משולם פייש ראש שושלת מטהאש זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הגה"ק רבי שמואל שטראשון בעל הרש"ש זי"ע נולד בח"י מרחשון בשנת תקנ"ד בזאסקעוויץ לאביו הגה"ק ר' יוסף זי"ע בן הגה"ק ר' שמואל אב"ד זאסקעוויץ הגרש"ש השני זי"ע ונקרא ג"כ בשם מהר"ש זאסקעוויצער, ולאמו הרבנית ראסא ע"ה בת הגה"ק ר' אליהו מוולוז'ין אב"ד סמארגון זי"ע.

מה וביאר את הענין בהגהה קטנה שמלאה חן בעיני רבינו, והוא מזיינה בשמו בהוספה "ושפתיים ישק" והערה זו הודפסה רבינו יצחק דף פ"א: שמעתי מפי הרב הג' מוהרנהל"ב ר"י דוואלחאזין שאלו רבינו: מפני מה לא מצאתי אני את התשובה הנכונה כמו שהלכתי כבודו? השיב לו הגנ"ב זי"ע משום שכבודו לומד ועומל תורה מתוך הרחבה בעושר ובכבוד, ואני בלימוד התורה מתוך הדחק, בשעה שקונים את התורה בציגעה, במאמצים, נפתחים לאדם מעיינות אחרים.

רבינו ניהל גמ"ח. פעם לוח יהודי מוילנא מראה רובל לשלשה חדשים. בהגיע זמן הפרעון נכנס הלווה לבית המדרש, ואמר לרבינו שהוא מחזיר את חובו, והניח שטר של מאה רובל על הגמרא. רבינו שהיה שקוע בסוגיא, נענע בראשו מפאת הנימוס והמשיך בלימודו. כאשר סיים, סגר את הגמרא מבלי לשים לב לשטר שבתוכה, והניחה בארון. רבינו בדק את רשימת החובות מידי פעם, כאשר הבחין שהיהודי לא שילם, שלח להזכירו שיפרע את חובו. הלה הגיע וטען: הרי שלמתי למע"כ את החוב, הנחתי לפניו שטר של מאה רובל, כשישב בבית המדרש. רבינו התעקש ואמר שאינו זוכר כלל סיפור כזה, מדובר בכספי כיבוד ואינו יכול לעבור על זה בשתיקה. הוא תבע את הלווה לדין תורה, וכשנתפרסם הדבר בעיר, האדיוקו הכל את רבינו ושפכו על הלווה קיתונות של בוז. הוא פוטר ממקום עבודתו, האגשים הטילו ספק בישרו. בנו המאיוון, שלמד בישיבה בוילנא, ברח מן העיר בבושת פנים. בלאחד הימים עיין רבינו באותה גמרא, והנה לפניו שטר של מאה רובל. הוא נזכר, שבאותו יום למד בגמרא זו, והיהודי הניח לפניו את השטר, ותהה כיצד יפיים את היהודי. רבינו מיהר לקרוא אליו את המסכן, ואמר לו: כיצד אפייסך על הסבל שנגרם לך בגיני, אבקש שליחתך בפומבי, וידעו כולם כי אין בדך אשם. היהודי שהיה צביר ורוץ, אמר: בשבילי זה לא יועיל, כולם יאמרו כי מחמת רחמנות החלטת לומר כן, אף אחד לא יאמינך לדבר. בני ברח מן העיר, ומה תועיל לי שליחתך? ענהו רבינו: קרא לבנד אל, ואקחהו חתן לבתי! (היתה זו נערה יתומה ממשפחתו שגדלה בביתו כבת) היהודי לא מצא מקום לנפשו מרוב שמחה, מעולם לא חלם שיזכה להיות מחותנו של הרש"ש. תוך כמה ימים קם השידוך והיה. אנשים סחו כי היה זה זיווג משמים, אך הוא לא היה יוצא אל הפועל, אש לא יד' ה' שסוזה את כל המאורע. אכן, מה' יאל הדבדו (יגדיל תורה)

נסתלק לגנזי מרומים כבן ע"ח שנה י"א אדר שני בשנת תרל"ב ומנוחתו כבוד שם בבית החיים הישן לימין הגה"ק ר' אבלי הראב"ד ווילנא זי"ע.

נשאר אחריו בנו הגה"ק ר' מתתיה שטראשון זי"ע.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גאון אדיר ומוזהק אדם השלם גביר מפורסם,

חיבר ספר מקורי הרמב"ם, הגהות הרש"ש על כל הש"ס וחודשי על כל מדרש רבה, ועל שו"ע אור"ח, ועוד כמה חיבורים נשארו ממנו בכת"י,

תלמיד מהגה"ק ר' אברהם דאנציג בעל חיי אדם זי"ע

כשהגעו לפרקו בהיותו בן י"ג בשנת נשא להרבנית מרת שרה ע"ה בת הגביר בעל חסד ומוקיר רבנו דוד שטראשון ז"ל.

בהחרב עיר שטראשון במלחמת נפוליון, עבר רבינו עם בני ביתו עם חתנו עם בני ביתו לעיר ווילנא.

חתנו שהיה סוחר ועשיר גדול קנה שם בית וכ"כ לרבינו, ויחד שם קלוזי שנקרא על שמו קלוזי של רבי דוד שטראשון, ורבינו המשיך ללמוד ולעסוק בתורה ללא כל עול פרנסה, וגם לאחר פטירת חמיו המשיך רבינו להגות בשקידה מתוך רווחה, כשארשתו המשיך ועוסקת עם אחיה במסחר בהלכה.

ופעם אחת משרי האבא הקונים הקבועים בבית מסחרה דרש אישור על סכום מסויים, ורואה רק שבעלה יחוסם, הלכה להקלוזי ששם ישב רבינו הרצה את שיעוריו בפני תלמידים, בקשה מאת בעלה שיפסיק ממשנתו לזמן מה, יבוא אל בית המסחר ויאשר בחתימתו את תשלום חובותיו של הש"ר, אך רבינו סירב, והסביר לאשתו: אין לי כל עסק בבית המסחר וכל עסקי רק בתורה, לא אוכל ולא אסכים להפסיק את לימודי רק בשל שגינותיו של אחד משרי האבא. אך היא לא הרפתה, וניסתה לשכנע את בעלה: אם לא יבוא לבית המסחר לא יסלק הש"ר את חובותיו, שעלו לסכום גדול, וההפסד יהיה גדול. אך רבינו עומד משלו: ומה היית עושה אם כבר הייתי מת, ואותו ש"ר היה

בא ודורש ממך להוציא אותי מן הקבר כדי לאשר את תשלום חובותיו? ובכן סיים רבינו: תודה לה' אני חי יושב ועוסק בתורה, אנה אל נא תטרידי אותי בעניני המסחר. ביאוש חזרה האשה אל בית המסחר שם המתין הש"ר ומסרה לו את סירובו של בעלה. תשובה זו מצאה חן בעיני הש"ר ששלם את חובו כש הוא מוכן להסתפק בחתימת ידה.

בית החיים ווילנא

רבינו סירב לקבל עליו עול רבנות אולם לא מנע מעצמו

מלהיות שותף לכל ענייני הקהל, והוא נמנה על מנהיגי ופרנסי הקהילה החשובים.

אנשים רבים הרביץ תורה בקלוזי דפאלכאוועס המפורסם.

ומסופר שהגה"ק ר' נפתלי כ"ז יהודה ברלין הגנ"ב מוואלחאזין זי"ע הגיע פעם לרבינו, רבינו היה מבוגר ממנו בעשרים ושלוש שנה, והגנ"ב היה עדיין צעיר לימים, הראה רבינו לו קושיא חמורה שלא ידעה ליצבה והגיחה ב'זכריד עיין. הגנ"ב עיין זמן

יב אדר'ב תרע"ט

רבי שלמה ב"ר חנוך העניך דוב זי"ע בעל מנחה חדשה מסאסיב

רבינו הרה"ק רבי שלמה מייער מסאסוב זי"ע נולד בזאת חנוכה בשנת תקצ"ה לאביו הרה"ק ר' חנוך העניך מייער בעל לב שמח ראש שושלת אלעסק זי"ע בן הרה"ק ר' שמואל מייער זי"ע בן הגה"ק ר' מאיר זי"ע נכד הגה"ק ר' יצחק מייער אב"ד בעלז זי"ע שנתברך אביו מפי הגה"ק רבינו יואל סירקש בעל הב"ח זי"ע בברכת הבנים ונולד לו הר"ר יצחק שכיחן אחר כן כראב"ד בעלז. ולאמו הרבנית הצדיקת מרת פריידא ע"ה בת הרה"ק ר' שלום רוקח השר שלום ראש שושלת בעלזא זי"ע בן הגה"ק ר' אלעזר מבראד זי"ע נין ונכד להגה"ק ר' טודרוס הלוי בעל אוצר הכבוד זי"ע והגה"ק ר' אלעזר רוקח בעל מעשה רוקח אב"ד אמסטערדאם זי"ע הגה"ק המקובל ר' נפתלי הכהן בעל סמיכת חכמים מפראנקפורט זי"ע, והגה"ק ר' צבי הירש אשכנזי בעל חכם צבי זי"ע

כך סיבב רבינו מטבע על השלחן, לעק הדיבוק: רבי איר ברענט מיד, רבי איר ברענט מיד, לכסוף ילא הדיבוק מהילד.

במלחמת העולם הראשונה עבר רבינו לעיר לבוב, ושם נסתלק לגנזי מרומים זקן ושבע ימים בן פ"ד שנים צי"ב אדר ב' ערב שבת קודש בשנת תרע"ט ושם מנוחתו כבוד לבבוב ליד הגה"ק אב"ד לבוב בעל בית יצחק זי"ע, השאיר אחיו חיבור בכתבי ידות בשם מנחה חדשה.

ובנו הרה"ק ר' יחיאל מיכל מייער זי"ע מילא את מקומו בסאסיב ואלפי חסידים נהרו אליו, ובנו הרה"ק ר' יוסף דוד מייער זי"ע נפטר בימי עלומיו.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה איש אלקים קדוש ונורא בעל מופת אמתי גדול בתורה בנגלה ובנסתר מלחון ובעל תפלה פלאי,

נתגדל אלל זקנו הרה"ק השר שלום מצעלזא זי"ע ואמו ע"ה נפטרה בדמי ימיה בשנת תר"ח לקה השר שלום מצעלזא זי"ע את רבינו נכדו לגדלו, וסיפר שאחרי פטירת הרבנית הצדיקת מרת מלכה ע"ה מחברתו הטהור היה רבינו יסן בחרו של זקנו השר שלום זי"ע ותלמיד של הרה"ק ר' אליעזר הורוויץ מדזשיקוב זי"ע ומהרה"ק ר' יצחק מאיר מזינקוב זי"ע ומהרה"ק ר' אברהם מסטרעטין זי"ע.

כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת כוליא ע"ה בת הרה"ק ר' צבי אריה מפלעטשין זי"ע בן הרה"ק ר' יוסף דוד מאליק זי"ע בן הרה"ק ר' צבי אריה מאליק זי"ע.

בא' אלול בשנת תרמ"ד אחר פטירת אביו מילא אחיו הרה"ק ר' יצחק מייער זי"ע את מקום אביו בצאלעסק, ורבינו נטה אהלו צעיר סאסיב ושם החל לכהן בתור אדמו"ר ומארכע פינת העולם באו אליו חסידים רבים לקבל את ברכתו הטהור.

מספרים שאחרי פטירת אביהם באו רבינו ואחיו אל דודם הרה"ק ר' יושע'לע מצעלזא זי"ע וצקשו ממנו שיכרע ביניהם בחלוקת חפצי הירושה שהניח להם אביהם, בין הדברים היה סכין שקיבל אביהם מעצבוני חותנו השר שלום זי"ע, חילק מהר"י זי"ע את הסכין לשני חלקים, והפריד את להב הסכין (קלינג) מבית יד (שטוהל) הוסיט את בית היד להר"ר יצחק זי"ע ואמר: פאר דיר וועט זיין ה'שטוהל, ונתן את להב הסכין לרבינו באמרו: פאר דיר דער קלינג. חסידים אמרו שבדברים אלה רמז מהר"י זי"ע על עתידם בעיני הרבנות, כי אכן ירש הר"ר יצחק את השטוהל דיינו כס הרבנות בצאלעסק, אבל הקלינג היה לו לרבינו כי התפרסם שמו מאד בכל רחבי הארץ ונשמע קולו בכל מקום.

רבינו היה לו גם כן גביע כסף שהשתמש בו הרה"ק ר' דוב צער המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, הגביע נתן המגיד הגדול זי"ע לתלמידו הרה"ק ר' שלמה לואקער מסקוהל זי"ע והלה נתנו לתלמידו הרה"ק השר שלום מצעלזא זי"ע והרב מצעלזא זי"ע לחתנו הרה"ק ר' חנוך העניך דוב מייער בעל לב שמה מאלעסק זי"ע שנתנו לבנו רבינו זי"ע.

אמרו על רבינו שירש מזקנו השר שלום זי"ע ומאציו מאלעסק זי"ע את הכוח לרפא חולים במישוש ידיו הקדושים, והפילא רבים בכוחו הרב לרפא חולי רוח ולגרש דיבוקים אך הוא עלמנו התייחס בדיטול גמור למופתים שנראו אללו.

פעם אחת בא אללו אחד שנקם ר"ל דיבוק, וסיפר הדיבוק מי היה ועמד שם איש אחד שהכירו כשהיה עדיין בחיים, וכששמע מי הוא שאל אותו: וואס האסטו דיר עפעס אנגעטשעפט אין דעם, מה אתה רוצה מהילד? תיכף כששמע הדיבוק מה שאמר, קפץ הילד להשלחן ואחז במעשינא לייכטער שעמדה על השלחן ואמר הדיבוק: דו האסט שוין אויך עפעס פו זאגן? שאר אנשים לקחו האיש הג"ל לחוץ שלא יוזק מהדיבוק. אחר

שטח בית החיים לבוב

וְיָהִי בְשֶׁלַח פְּרָעָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דְּרֹךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים: (פרשת בשלח י"ג י"ז) מאחר שהוי הפלשתים ליצנים, היתה סכנתם רבה מסכנת העמלקים, כי ליצנות מסוכנת מכפירה וממינות, לפיכך לא נחם דרך ארץ פלשתים

סגולה גדולה למחילת עוונות

מדברי רבינו זי"ע: שכשיהודי משכים בשבת קודש בבקור ומעביר את הסדרה שניים מקרא ואחד תרגום ואומר את חלק התהלים שלו ומעמדות, אומרים בשמים פארפאלען מה דהוי הוי.

מתורתו של רבינו זי"ע

יג אדר'ב תשמ"ו

הגה"ק רבי משה ב"ר דוד זי"ע פיינשטיין בעל אגרות משה

הרב משה פיינשטיין היה מגדולי פוסקי ההלכה החרדים לאחר השואה, יושב ראש מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל בארצות הברית וראש מתיבתא תפארת ירושלים בניו יורק.

כי כרכים אלו כוללים דברים שלא ראה להדפיס והיו בגדר הוראת שעה. כרך נוסף הקרוי "יד משה" מכיל מפתחות לכל סדרת השו"ת.

כמו כן הוציא לאור ספר בשם "דרכי משה" בענייני דרוש ואגדה, וכמה כרכים של "דברות משה" הכוללים שיעורים על המסכתות הישיבתיות בתלמוד. דברי מוסר וחידושים שלו על התורה והמועדים ילאו בסדרה קול רם, שלושה כרכים, ניו יורק תש"ל-תשל"ט.

נולד בעיירה אודזה שבאימפריה הרוסית, לרב דוד - רבה של קהילת החסידים בעיירה, מלאכאי הגר"א, ופיא גיטל, שהייתה בת הרב יצחק יחיאל דוידוביץ אב"ד קרליץ, מלאכאי השל"ה. נולד ביום הולדתו ופטירתו, של משה רבנו - ז' באדר, ונקרא על-שמו.

מסופר שבגיל 10 היה בקיא במסכתות צבא קמח צבא מיעבא וצבא צהרא. עוד בטרם מלאו לו 13 שנים נשלח ללמוד בישיבת "עץ החיים" אל הרב איסר זלמן מלצר. לאחר מכן נשלח עם כמה מחבריו לייסד את "ישיבת קובריין" שבראשה עמד הרב פסח פרוסקין שראה בו כרבו המובהק. נסמך לרבנות על ידי אביו והרב פרוסקין. לאחר פטירת אביו, התמנה לרבה של עיירת הולדתו אודזה. בשנת תרפ"א התמנה לרב ואב בית הדין של העיר לובאן.

בשנת תרפ"ב נישא לסימה קוסטנוביץ שהייתה ביהו של יעקב משה קסטנוביץ, ראש הקהילה המקומית (נפטרה בחשוון ה'תשנ"ד).

בחודש שבט תרל"ג עזב את ברית המועצות והיגר לארצות הברית, שם היה ראש ישיבת "תפארת ירושלים" בניו יורק במשך כחמישים שנה, עד לפטירתו כיהן כנשיא אגודת הרבנים של ארצות הברית וקנדה, וכנשיא ארגון עזרת תורה. קיבל אליו פניות בענייני הלכה מרבנים בעולם. רבים ראו בו גדול הדור.

הרב פיינשטיין נפטר בניו-יורק בשנת תשמ"ו, לאחר מחלה קשה. בהלווייתו שהתקיימה בשו"ת פורים בירושלים השתתפו מאות אלפים. נקבר בהר המנוחות בחלקת הרבנים. על מצבתו נכתב בין היתר: "עמוד האוראה גדול הדור אב לחכמים ראש המדברים לכל דבר שבקדושה, נשא משא הדור בחכמה ותבונה באומץ וגבורה ובסבלנות אין קץ, בכל אשר פעל ועשה, הדריך הנהיג הורה ולימד, מסר נפשו להעמדת האמת שעלתה לו מעמלו כל ימיו אצל ארצות של תורה בספריו אגרות משה ודברות משה והעלה אור חדש בתלמוד התורה ובהנהגה. מקור ההלכה לכל המצוקות חיים משענת ומצבת להם בעבודת השי"ת השפיל והמליא עצמו לכל נזק ונדכא לשמוע ללרכיהם להשתתף בצערם ולסעודם ונקש על דלתי רחמים בתפילתו לישועתם אמיץ לב בגבורים להגיל כל עשוק. קדוש וטהור חכם ועניו אהוב למעלה ואהוב למטה ומקובל לכל".

הרב פיינשטיין היה מוכר כפוסק החרדי הבולט והמשפיע ביותר בארצות הברית. אלפי תשובותיו בהלכה הופצו בעולם היהודי כולו ורכוזו בסדרת הספרים אגרות משה. בין היתר הוא דן בתשובותיו בצעיות טכנולוגיות מודרניות, רפואה והלכה, ואף בעיקרי היהדות.

כמו כן היה פעיל בענייני איזור וחינוך בקהילה היהודית. התנגד בחריפות לתנועה הרפורמית ולקונסרבטיבית, אך מדבר זה ילאה קולא, שכן לא החשיב לעניין ממזרות נישואים שנערכו בטקס רפורמי או קונסרבטיבי ונישואים אזרחיים. בפסיקה הסתמך על עומק סברתו בתלמוד ובראשונים, יותר מאשר על פסיקות האחרונים. כפי שהוא מסביר בהקדמת הספר. עם זאת, הוא הביע התנגדות חריפה לפסק דין האלו והאחרות ולהתנהלותו של הרב שלמה גורן בנושא זה.

חיבורו המפורסם ביותר הוא שו"ת "אגרות משה" המכיל מכתבי תשובות הלכתיות שמהוות אבן לך בפסיקה הלכתית, ובהתייחסות ההלכתית לבעיות החדשות. שבעה כרכים מסדרה זו הדפים בחייו. הכרך השמיני והתשיעי ילאו לאור לאחר פטירתו, על ידי חתנו, הרב משה דוד טנדלר, וחתנו של הרב טנדלר, הרב שבתאי רפפורט. יש שטענו

יד אדר"ב תר"ל

רבי יצחק ב"ר נתן זי"ע מטולטשין

רבינו הרה"ק רבי יצחק שטרנהרץ מטולטשין זי"ע אחי הרה"ק ר' שכנא זי"ע הרה"ק ר' מאיר זי"ע הרה"ק ר' דוד צבי זי"ע נולד בשנת תקס"ח לבן שני לאביו הרה"ק ר' נתן מברסלב זי"ע המכונה גם רבי נתן מנעמירוב בן הנגיד רבי נפתלי הירץ שטערנהארץ ז"ל, ולאמו הרבנית הצדקות מרת אסתר שיינדל ע"ה בת הגה"ק ר' דוד צבי אויערבאך זי"ע

רבינו היה איש קדוש מרום מעם, תלמיד הרה"ק ר' נחמן מברסלב זי"ע.

בגיל 15 נשא רבינו אישה מהעיר טשרקאס, לאחר כשנתיים התגרש, נישא בשנית ועבר לגור בטולטשין. אנשי קהילת טולטשין העריכו מאד את רבינו.

בשנת תרכ"ח ובהיותו רבינו כבן שישים שנה עלה לארץ ישראל והתיישב בצפת.

ונסתלק שם לגזי מרומים בשם טוב זי"ד אדר ב' שנת תר"ל. והוצא לקבורה סמוך ונראה לקברו של רבינו הבית יוסף זי"ע

והסיבה שנקבר על יד הבית יוסף היא כי בעת שנפטר היה גשם שוטף ממש כמו שקוראי שבר עננים, אזי מרוב מהירות, וגם משום שזה היה בלילה ולא ראו, אזי חפרו קבר על יד הבית יוסף וקברו אותו שמה, ולמחרת כשהפסיקו הגשמים וראו החברה קדישא מה עשו שקברו אדם פשוט על יד הבית יוסף, אזי פנו אל הרבנים רבני צפת וראו לפנות אותו משם, אבל קודם פסקו הרבנים שאריכים לברר מי הוא היה וכו', ונתגלה להם שהוא בן הרה"ק ר' נתן מברסלב זי"ע, והיות שאביו חיבר את ספרי "לקוטי הלכות", שבהם כל השולחן ערוך מפורש על פי דברי רבינו ז"ל, וכן שמעו על רבינו זי"ע שהיה איש מורם מעם, ולכן פסקו שיסאך במקום מנוחתו.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

טו אדר'ב תע"ב [א]

רבי צבי הירש ב"ר אהרן שמואל זי"ע בעל קב הישר

רבינו הגה"ק רבי צבי הירש קיינובר בעל קב הישר זי"ע נולד בפרנקפורט דמיין לבן יחידו לאביו הגה"ק ר' אהרן שמואל אב"ד קראקא בעל ברכת הזבח זי"ע (כשנכנס בביתו של אברהם אבינו ע"ה קראו אביו אהרן, ואחר כך בילדותו חלה והיה בסכנת חיים הוסיף לו אביו את השם שמואל) בן הגה"ק ר' ישראל קיינובר זי"ע

הגה"ק החיד"א זי"ע מזכיר רבות בספריו את דברי רבינו זי"ע ממליץ עליו כספר מעורר ליראת ה' והיה מאי על שולחנו בעתות רצון.

הרה"ק המגיד ר' ישראל מקאזניץ בעל עבודת ישראל זי"ע אמר: כשלומד ממה מהזוהר בספר קב הישר, יותר מסוגל להתעוררות ממה שלומדים בספר הזוהר עצמו.

ולבדיו דבריו המופלאים מסביר הגה"ק ר' מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה זי"ע: דהנה יש השתלשלות הנשמות, ולכן מי שבא נשמתו ממקום נמוך, אינו יכול להבין דברים הבאים ממקום גבוה יותר משורש נשמתו, ועל כן אמר שמי שלומד זוהר קב הישר, מבין יותר ממי שלומד בספר הזוהר עצמו, מפני שבעל קב הישר, נתן גם כן כח קדושת שורש נשמתו, לכן נוכל להתפעל ולהתעורר יותר ממה שמתעוררים מספר הזוהר עצמו. (מאיר עיני חכמים)

הגה"ק ר' פנחס קאנילבוין זי"ע כתב בספרו יש מנחילין סימן כ"א: קב הישר כשמו כן תהילתו, כי דבריו נכוחים וישירים למואלץ דעת, והוא כולו תוכחת מישרים ודבריו נחמדים ויקרים.

הגה"ק ר' יעקב שמשון שפתי סיניגאליה ס"ט אב"ד אנקונא בעל שבת של מי זי"ע מאריך ללפלל בדברי רבינו זי"ע ומסיים: זו היא כוונת הרבוקב הישר דגברא רבא אמר מילתא ואריך ללקק ולבארה.

הרה"ק ר' שלום רוקח בעל שר שלום מצעלזא זי"ע סיפר על עצמו שלמד את הספר הקדוש קב הישר (כמנין ק"ב) ק"ב פעמים (שפע חיים)

והעיד כי היראת שמים של הרה"ק השר שלום מצעלזא זי"ע שאב מדברי כיבושין של ספר קב הישר (מדברי הרה"ק ר' משה אריה פריינד ראב"ד ירושלים זי"ע)

הרה"ק ר' מנחם מגדל שניאורסאהן בעל כמה לך מליבוזאויטש זי"ע מתוה דרך ליראת ה' לאחד מגדולי תלמידיו ומורה ללמוד את הספר קב הישר. (לקיטו דיבורם מהרי"ז)

הגה"ק ר' פנחס מנחם אלעזר יוסטמן בעל שפת דליק מפילץ זי"ע כותב בזוואתו (אזוואה ה') ילמד כל אחד לבניו קב הישר פעמים רבות שיכנס בלבם מוסר ואניעות.

הגה"ק בעל רובע הקב זי"ע מליין בהקדמתו: מלי עברי בספר הבהיר קב הישר, ראיתי והנה יש בו דברים נחמדים ונאהבים מרגליות כפונות וסמינות אשר לא ראתם עין כל.

רבינו היה גאון וקדוש בקי בתורת הדין, איש חלקים נורא מוכיח נפלא ואיש מופת. עובד השם יתבדך במסורת נפש.

כתוב רבינו בספרו קב הישר: לריך האדם להגיע לאלוהים ותפילין בדין, כדי שלא מפתח ביהוה והוא מושלם ומעטור בליית ותפילין, ומי שיש לו שהות, יעמוד אלל המזוזה ויכוון להשלים פרשת לילית המחוסר בזוזה, ואחר כך יניח ידו על המזוזה ויעבר ידיו על עיניו ויתפלל: רבש"ע הסר ממני הרהורים ואנלל היום וכלל יום מחטא ופשע בזכות שלושא מזוות האלו, אשר הם שלשון יחד.

רבינו היה מתלמידי הגה"ק ר' העשיל אב"ד פיורדא זי"ע ותלמיד מובהק מהגה"ק המקובל ר' יוסף יאסקי ב"ר יהודה אב"ד דובנא רבתי בעל יסוד יוסף זי"ע. ועיקר תורתו קיבל מאביו הגדול זי"ע.

כשהגיעו לפרקו נשא להרבניית הלדקית מרת גוטל ע"ה בת הגה"ק ר' יצחק הכהן גאנז זי"ע בן הגה"ק ר' יהודה כ"ז זי"ע.

בשנת תט"ו עקב לרות רבות נאלץ אביו לעזוב את עירו ויולנא ואלא רבינו עם אביו והלכו מגולה לגולה והתישב בקראקא שפולין בשנת תל"ג.

ובאותו זמן בא מוויולנא לקראקא המקובל הגה"ק ר' העשיל אורף זי"ע ודרש ברבים בסודות הקבלה, ורבינו היה ממקבצי שיעורו שמביא דבר ממנו בספרו קב הישר פק"ב ששמעתי מפה קדוש ה"ה האיש האלקי מהור"ר העשיל אורף ז"ל.

רבינו חיבר ספרים יקרים ספרו המפורסם ביותר ה"ה ספר קב הישר.

מובא בספר אור אלימלך (אות ק"ה) שהרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע היה מעיין תמיד בספר הקדוש קב הישר, ולמד את הספר מאה ושנים פעמים, כמספר פרקי הספר.

הגה"ק ר' משה סופר בעל חתם סופר מפרעשבורג זי"ע כתב בזוואתו: שזנתי וילמדו בספרי מוסר ויראה בשפה המדוברת אידיש, אשר בנוים ומיוסדים על אגדות חז"ל.

ותלמידו הגה"ק ר' עקיבא יוסף שלעזינגער בעל לב העברי זי"ע כתב: שכונת רבו החתם סופר זי"ע היתה שילמדו בספר הקדוש קב הישר.

מתורתו של רבינו זי"ע

וגו'. כי הקב"ה הוא גבוה מעל גבוהים ויודע כל הנסתרות, הוא משפיל העשירים ושעוין כן ומגביה שפלים הן העניים, והקב"ה עושה סולמות זה העני יהיה בקרב ימים עשיר והעשיר עני.

כשמחזיר שלום לחבירו, הלבבות נתקרבות זה לזה.

ע"כ אני מזהיר לכל בר דעת להסיר מכשול זה מעל פניו, להשיב לכל אדם כשנותן לו שלום יחזיר ויתן לו שלום אזי הלבבות יהיו קרובות. מה שאין כן כשהעשיר אינו שם לב לפנות אל העני אזי צעק יצעק העני במר לבו אל ה' ובודאי ישמע ה' את קול העני כי חנון הוא

והנה ראיתי שיש בני אדם עשירים ומחמת עשרן הוא בעל גאון, והנה בני אדם שהן חכמים גדולים ומחמת חכמתו שעמדה לו הוא בעל גאון, מ"מ על אותן אנשים יש לי ללמוד זכות שיש להם קצת גאון וחכמת עושרם או מחמת חכמתם, אבל אני כועס על אותן אנשים שאינם מיוחסים ואין להם תורה וחכמה ואין להם עושר למה ועל מה יהיה להם הגאון?

לקרב העניים ולהחזיר להם שלום, ואז הקב"ה יעשה שלום עלינו:

כתיב אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאם ה' וגו'. ע"ד הלצה יש לפרש הפסוק: רק נקדים גמרא דברכות מ"ד: ואתם בערתם הכרם גזלת העני בבתיכם כיון שהוא עני היאך יכולין לגזול את העני, כיון שאין לעני שום דבר? א"ר חלבו אמר רב הונא כיון שהעני נותן שלום ולא החזיר לו שלום נקרא גזל. עיין שם.

הרבה בני אדם נכשלים בזה שאין מחזירין שלום לעני וכד'. והנה העון זה ראיתי שרבים נכשלים בו כשאדם בינוני נותן שלום לעשיר אזי העשיר הוא מחזיר פניו ממנו ומכל שכן כשעני הוא נותן שלום אזי אינו רוצה להביט בפניו של העני ועושה עצמו כאלו עינו אינה רואה ואזנו אינה שומעת, וא"כ לפי הגמרא הנזכר לעיל נקרא גזל.

וכל זה הוא מפני גאון יתירה שיש לו לאדם שאינו רוצה להשיב לאדם בינוני ומכל שכן לאדם עני ואביון, ומרוב הגאון של העשיר הופך פניו לצד אחר ומחמת זה העני הוא מבויש והופך פניו לצד אחר, ודומה הדבר בעיני כאלו הן נשר שיש לו שני ראשים ראשו אחד מהפך פניו לצד אחד וראש השני מהפך פניו לצד אחר, ועל אדם בעל גאון כזה נאמר: אם תגביה כנשר משם אורידך נאם ה'.

טו אדר'ב תע"ב [ב]

רבי צבי הירש ב"ר אהרן שמואל זי"ע בעל קב הישר

הרה"ק ר' יוסף צבי דושינסקיא ראב"ד ירושלים זי"ע כתוב במכתבו לאחיו: נא ליזהר לקרות הרבה ספרי מוסר ספר פלא יועץ, קב וישר, אצל לא בראיה בעלמא רק להוליא מן השפה לחז. גם למד בספר קב וישר בחודש הרחמים והסליחות הזכנה לקראת הימים הנוראים. (מבני הרה"ק ראב"ד ירושלים זי"ע)

וכמו כן חיבר ספר עופר האילים על התורה, והוא הדפיס ג"כ הספר אמונת שמואל וספר תפארת שמואל מאתו הגז"ל.

נסתלק לגנוזי מרומים ט"ו אדר שני בשנת תע"ב ומנו"כ צעיר פראנקפורט.

וכה הגוסס שעל כפרו: התורני הרבני מו"ה הי"ש קאלידנור פה קבור וטמון איש חסיד ונאמן ה"ה מ"ו צבי בן הרב הגדול מ"ר שמואל זצ"ל נפי' יום ד' ט"ו אדר שני תע"ב לפ"ק תנצ"ה.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

הגה"ק המקובל ר' חיים פלאג'י זי"ע כותב(תוכחה חיים פ' במדבר): יאווה כל אחד לבניו ללמוד בספר קב הישר ועוד, גם הוא בעלמו גמר הספר בשיעורו בספרי מוסר במולאי שבתאוראה מחיים אות ל"ב

הרה"ק ר' חיים אלעזר ספירא ממונקאטש בעל מנחת אלעזר זי"ע בספרו אות חיים ושלום סימן רס"ו אות י"ב: דן לענין הלכה בעובדא המובא בקב הישר ומסיים: ומעשה רב גאון וקדוש מפורסם בין קמאי הוא הקב הישר זצ"ל בודלחי אין מדחין ומזחחין אותה.

הרה"ק ר' אברהם ווינבערג בעל בית אברהם מסלונים זי"ע חיבר מאוד את הספר קב הישר והיה רגיל בו בכל עת מלוא, והתבטא פעם לאחד מבאי ביתו בזה"ל: אפילו גאונים אפילו נדיקים דארפן דאס לערנען, מזאל עם לערנען.

ולאחד ששאלו באיזה ענין האיל לעשותו, ענה לו: הרי כתוב בספר הקדוש קב הישר לעשות כך וכך.

בתולעים ופיו פתוח ותולעים מקשקשים בו וקרביו ובני מייעו מלאים רימה ותולעה אז הנשמה מתאבלת עליו כמשה"ה: "ונפשו עליו תאבל" משאין כן כשהגוף קדוש וטהור אזי מתעכל הבשר על ידי העפר ואז נעשה גופו ובשרו עפר ואפר תיכף ואינו טובל שום צער של תולעים ורימה זהו שכר גופו ושכר הנשמה בגן עדן העליון עולה מיד וכן הרוח לגן עדן התחתון וכל שבת וראש חודש עולה הרוח לגן עדן העליון אשר שם היא הנשמה, ובה הוא אור וזו הטהור יורדת למטה במוצאי שבת ויום טוב וראש חודש ואז עולה הנפש ומקבלת גם כן המאור ומזוהה הטהור שקבל הרוח למעלה מנשמה שבגן עדן העליון ואז הנפש יורדת ונכנסת תוך הקבר ונוטלת ציור הגוף שהיו בחיותו בעולם הזה ובציור הזה עומדין ממש בגופות כמו שהיו בחיותו ועומדים על הקברים ונותנים שבת והודיה לאל יתברך שמו על גדול מעלות אור הנשמה, וזו פניהם מאירים באור גדול ואז מרבין בשירות ותשבחות בצידון ממש עם העצמות מרוקמות ומגולמות בדמיון הגוף. ואלו היה רשות לבני אדם לראותן היו רואים אותם בכל מוצאי שבת ומוצאי ראש חודש ויום טוב בדמיון גופות על הקברים ואו' שיר ושבת וזש"ה: "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך", אומרים אין כתיב כאן אלא תאמרנה שאומרים המתים שירה ושבת בכל מוצאי שבת ויום טוב וראש חודש. (קב הישר)

על כל אחי ורעי סורו סורו מן דרכי הגאווה ותראו לדבר עם כל אדם ולקרב העניים ובפרט שצריך להקדים שלום לעניים ומכל שכן מחויב להחזיר לו שלום, ואז עושה שלום במרומי הוא יעשה שלום עינו ועל כל ישראל אמן. (קב הישר פרשת מסעי)

צריך האדם להזהר כשיעשה סעודת מצוה, כגון מילה או סעודת אירושין או נשואין וסעודת בר מצוה, יהדר להיות בתוך הקרואים עניים ואביונים, ולהשיג עליהם בדברים נאים. (קב הישר פרק י"א)

סגולה לומר מזמור למנצח על אילת השחר ביום תענית אסתר: וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר שהוא צריך להתפלל, יקח פנאי לעצמו ביום התענית אסתר, ויאמר תחלה מזמור ל"ב בספר תהלים: **אילת השחר ודרשו רז"ל דאסתר היתה נקראת אילת השחר, ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה' ויבקש בקשתו ויזכיר זכות מרדכי ואסתר אשר בזכותם יעתר לו הקב"ה ויפתח לו שער רחמים ותקובל תפלתו ברצון** (קב הישר פרשת כי תבא פרק צ"ח)

ויש עוד טעם לתענית אסתר אשר גילה המגיד להרב בית יוסף ז"ל והוא, שהשגחת הקדוש ברוך הוא הוא תמיד על ישראל שהן נחלתו ועדת סגולה והוא חפץ להצדיקם כדי להנחילן שכר טוב לעולם הבא, וביום שמגיע י"ד להיות ישראל שמחים וששים בו על תוקף הנס שעשה הקדוש ברוך הוא בהמן הרשע ובבניו ובשאר שונאי ישראל אז היא נקראת שמחה של מצוה, ועל כן אמרו רבותינו ז"ל (מגילה דף ז' עמוד ב') "חייב אינו לבסומי בפוריא".

והנה יש לחוש פן על ידי ריבוי האכילה ושתייה ושמחה באין ישראל לידי חטא, לכן הקדים הקדוש ברוך הוא התענית לפי שהתענית היא סגולה להנצל על ידי התענית מן החטא ולא יהיה כח להשטן ולילית לקטרג עליהם ולהביאם לידי חטא מחמת ריבוי האכילה ושתייה.

וטוב לכוין כשיאמר פזמון בתי וכו' כשאומרים שומע תפלה והעבר תיפלה וכו' צריך לכווין שלא יבוא לידי חטא ועון ח"ו על ידי ריבוי אכילה ושתייה ושמחת שמים.

ענין תפלה על קברי האבות וצדיקים

ויבא עד חברון (במדבר י"ג כ"ב) ופירש"י: "מלמד שהלך כלב על קברי האבות להתפלל שם שיהיה ניצול מעצת מרגלים. ומכאן נתפשט המנהג יפה בשישראל שאנחנו הולכים על קברי אבות להתפלל ביום שמת בו אביו או אמו, ואף אם הוא במקום אחר באותו הפעם ביארציית ואינו במקום ששוכב שם אביו או אמו מכל מקום כשהולך על שאר קברי ישראל להתפלל מכל מקום מתעוררים כל הנשמות שבגן עדן באותה התפלה וסדנא דארעא חד הוא, שהקב"ה גור כן להיות נפשות הצדיקים מצויין על הקברות לטובת ישראל שיהיו שומעין לתחינות ותפלות התפלה הבאים להתפלל על הקברות, וכל מי שיש לו איזה צער יבא אל קברי אבותיו או שאר קברות ויודיע צערו להנפשות כי בעת שהנשמות ונפשות שומעין תפלתן של החיים המתפללין על צערו אז עולין לרוחות שבגן עדן והרוחות עולין אל חדרי גן עדן אשר שם נשמות הקדושות ומעוררין האבות שבארץ ישראל ושם משתחוים לפני כסא הכבוד ומתפללין על החיים.

אכן כשהנשמה אינה זוכה עדיין למקומה בגן עדן העליון והיא עדיין נדחית מחוץ לפרגודא קדישא ונדה ונעה אזי גם הרוח והנפש נע ונד ובכל פעם באה הנפש בתוך הקבר ורואה הגוף מסובב

ספר קב הישר

ספר קב הישר

Yuhzeit.com

טז אדר'ב תרמ"ג [א]

רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה זי"ע לעלוב ירושלים

רבינו הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל בידרמאן מלעלוב ירושלים זי"ע אחיו של הרה"ק ר' יצחק דוד זי"ע נולד בשנת תקפ"ז לאביו הרה"ק ר' משה מלעלוב בעל תפארת משה זי"ע בן הרה"ק ר' דוד ראש שושלת לעלוב בעל מגדול דוד זי"ע בן הרה"ק ר' שלמה צבי זי"ע ולמעלה בקודש זי"ע, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת רבקה רחל ע"ה בת הרה"ק ר' יעקב יצחק רבינאוויטץ ראש שושלת פרשיסחא הנקרא דער יוד' הקדוש מפרשיסחא זי"ע בן הרה"ק ר' אשר מפרשעדבורז זי"ע בן הגה"ק ר' אלחנן אב"ד גרינצא זי"ע ולמעלה בקודש ממשפחת רבנים מפוארת אשר יחוסם מגיע עד להגה"ק ר' יצחק הלוי זי"ע אחיו של הגה"ק ר' דוד הלוי בעל טורי זהב אב"ד לבוב זי"ע בן הגה"ק ר' שמואל הלוי זי"ע. בשעת לידתו נתנמנם אביו הרה"ק רבי משה מלעלוב תנומה קצרה וכשהקיץ סיפר ששלושה צדיקים באו אליו כעת מעולם העליון לבקשו שיקרא שם בנו שיוולד לו כעת על שם. לשניים מהם, שהם הרה"ק ר' אלעזר מליזענסק זי"ע בנו של הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע, והרה"ק ר' מנחם מענדל מרימאנוב זי"ע - הבטחתי, ולצדיק השלישי לא נעניתי, ולכן לא אגלה את שמו. ולכן נקרא שמו בישראל, אלעזר מנחם מענדל

ופלעים נפערו בו לרוב.

היה פעם שקראו א"ש לנסוע לעיה"ק חדרון צערש"ק לא נתן להם, ואמר: צערב שק"ה האבות הק' באים לכותל המערבי. (נטיעות שמעון)

פעם אחת, ביקש רבינו מבנו ר' דוד'ל, שיביא לו גחלת בוערת לזכר האחת המקטרת. רבי דוד'ל היה בצותה עת נער קטון, ולתומו נטל את הגחלת בידו. היא לרבה כמובן את כף ידו והוא נאלץ להעבירה מיד אל יד, כאשר בא לפני אביו וביקש למסרה לו. הבחין האב במעשיו גער בו כשהוא נוזף בו: האם כך עומדים בפני אבא? נותר דוד'ל על עומדו, כקידו פשוטה ובחוכה הגחלת הארצית והמתין בסבלנות על לנטילתה בידי האב.

פעם אחת ביקש איש אחד מרבינו שיעשה החללקע לבנו, אמר לו רבינו: שאם יתן לו מטבע ערבי דקס עטשידע שהוא סכום גדול אזו יעשה החללקע לבנו, נתן האיש המטבע, ורבינו גזז שערות הילד. אחר כמה ימים נחלה הילד מאורד ל"ע, הלך אביו לרבינו והקיש על הדלת למטה (רבינו היה גר בקומה העליונה) לעק אליו רבינו: קענסטו אהיים גיין, ער וועט זיין געזונט, איך האב זיין געמאכט א פרוין פאר אים. (תפארת בית דוד)

בשנה ראשונה אחר נישואי הרה"ק רבי דוד לבי שלמה מלעלוב זי"ע א' בנו של רבינו, התגורר בעיה"ק לפת סמוך לחתונו הרה"ק רבי פנחס ממאגרוב זי"ע, והיה מדובר שיאשר שם על חג הסוכות, והקיס הרד"ש א' את סוכתו בחצר ביתו, ובהתקרב חג הסוכות שיגר רבינו אביו מכתב בו מבקשו שיעלה לירושלים לחג הסוכות לשבות עמו במחיצתו, תחילה סירב חמיו באמרו כי היה מדובר שיהיה אצלו, אך לאחר כמה חילופי מכתבים כשראה שרבינו עומד על כך בתוקף, הסכים בלית ברירה. ויהי אחר חג הסוכות כשגש הרד"ש לביתו נוכח לדעת כמה אביו היטיב לראות בדרכו שיעלה אליו ירושלימה, סמוך לסוכתו היה כותל יסן מאבנים כבדות, ובאמצע חג הסוכות התמוטט הכותל, וכל אבני הכותל נפלו על סוכתו, וכמעט ולא נשאר ממנו שקרד ופליט.

כשהגיע רבינו לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת פייגא מאטיל ע"ה בת הרה"ק ר' צבי הלוי הורוויץ זי"ע בן הרה"ק ר' יעקב יצחק בעל החוזה מלובלין זי"ע בן הרה"ק ר' אברהם אליעזר מצבאן זי"ע ולמעלה בקודש עד הרה"ק רבי ישעיה הלוי איש הורוויץ בעל השל"ה הקדוש זי"ע.

בשנת תקל"ז עלה רבינו ביחד עם אביו הק' לארץ ישראל. ואחר ע"ב ימים נסתלק אביו הקדוש זי"ג טבת ומנוחתו כבוד בהר הזיתים סמוך לחומה המזרחית ליד קבר זכריה הגביא ע"ה, ורבינו מילא מקומו.

וסיפר אחי הסתלקותו של אביו, נענה רבינו הממלא מקומו, מיד אחר סתימת הגולל, כי עתה הוא עת ראון גדול לפעול ישועות טובות לפוקדי אותי בקוויטלעך (פתקא דרחמי בו מוזכרים שמות לדבר ישועה ורחמים) כי כעת הוא זמן שמחה בשמי שמים, המה חשבו כי בודאי שמחה זו הוא משום קבלת פני הצדיק לעולם שכולו טוב, אלא שרבינו הוסיף ופירש להם, וכי יודעים את שמחה זו מה עושה, כי אביו הקדוש עלה בסערה השמימה, ושואלים המלאכים זה לזה - מי ממלא את מקומו בעולם הזה, וכששמעו שאני הוא המ"מ כולם שחקו מרוב חשוק, וכשתעורר

רבינו היה איש מופת גדול וקדוש עליון בעל רוח הקודש אמיתי, שעיניו אופות למרחקים, היה מלדיך ומחנך בחדש עליון. כל השומע תפלתו היה מזועזע, התפרסם כפועל ישועות שקדרכו נשמעים בשמים.

הרבי יגע ועמל בתורה יומם ולילה ולא פסק פומיה מגרסיה. הוא קיבל על עצמו יסורים לכפרתם של ישראל. בתפילת יוהכ"פ, בטרם החל את הוויוו, תחת המילים 'אבל לא על ידי יסורים היה אומר ואפילו על ידי יסורים. כשהיה עולה על ערש יצועו, היה מפשיל כותנתו, ולנגד עיני הרבנית נגלו פרעושים. משציקה לגרסם ולהגיסם, לא הרשה לה ואמר: הניחי להם, אנוכי קראתי להם בכדי שיקויו את דמי וימלאו את לשדי.

מנעוריו נתכבד הנער ויהי נושא חן בעיני כל רואיו וגם אביו ש' ימינו על ראשו להרוות נפשו מנהר היוצא מעדן ולשמרו מפגעי האמן והמקום. נשמחו התפרנסה ממגד שמים מעל ומזכרות אביו שגברו מתחת. תפילות שפילל מן האש, בקולות וברקים כנתינתה. ענוותו שאין לו כלי מחזיק טובה וברכה הימנה, חסידות שעלה ונתעלה במעלותיה יאלו לשם ולתהילה בקרב הארץ. שנים הרבה לאחר מכן אמר רבינו: כי אין זו רבותא לגדול בבית שזכה ועל בכרי אבא שזכה ולהיות רבי. אילו היה נולד בבית פשוט לאב פשוט, השוף לנגעי בני אדם ולנגעי בתים ואומה רבי בישראל או אז היו כאן פנים לחידוש.

עמד בראש הישוב החסידי בירושלים ותיקו את הלבוש הירשלאמי דער געלע קאפטען, כמו כן תיקן את המנהג חליית ההענג לייכטער כ"ו נרות שמן בבית המדרש, משום פעם אחת היה הרה"ק ר' יחזקאל שרגא האלבערשטאט ראש שושלת שינאווא בעל דברי יחזקאל זי"ע בארץ ישראל והיה אצל רבינו על שבת קודש, ובליל שבת ראה שהגרות היו מונחים על השלחן בלי שאר דברים, אמר הרה"ק משינאווא: הלא השלחן נעשה בסים לדבר האסור? ענו לו: אין שבת במקדש. רבינו לא היה שם בשעת מעשה, אבל אחר כך הרגיש שאירע משהו, ושאל מה הרעש כאן? כשספרו לו מה שהיה עם הרה"ק משינאווא זי"ע אמר שמהיום והלאה לא יניחו הגרות של שבת כי אם על ההענג לייכטער שהיה חלוי בנג, ועשאו כ"ו נרות, ומאז והלאה מלתיקים כך בלעלוב.

רבינו נהג להתפלל בכל ליל בהכותל המערבי שעות על גבי שעות, ונהג שלא יאב ללכת סעודה אלא אם אורח אוכל עמו, ורבים מתחממים לאורו, והרבה נושעו מזכרתו הטהרה.

פעם אחת, בליל שבת, כאשר דרכו רגליו בכותל, נטפלו לו ערבים חושדי המקום וביקשו להרע לו. הם האיתו אש לאורך הדרך מהכותל לביתו, ואילו לראות את אשר יעשה. משם הרבי על עקבותיו והגיע למקום, עמד על מקומו והביט בעיניו הטהורות השמימה ברוב דבקות והתעלות. לפתע ככתה לה האש והרבי ומלוויו המשיכו בדרכם הביתה.

פעם, צעת עומדו בתפילת ערבית, החלו לרדת גשמים עזים. המשמש הר"ר הערש געריש ע"ה, שסוכך עליו במטרייה, עמד והמתין בדומייה. לפתע הגיח למקום בן בליעל ערבי ומאח דס, שהחל להלוס בו באכזריות והכהו מכות נמרות. הגבאי נמלט על נפשו כשהוא אופה ממהדואר על הערבי שגם הוסיף להשליך עליו אבנים. בכל אותה עת לא נע ולא זע הרבי ממקומו כמלאו נימה. רק משחקר לביתו, והסיר את בגדיו, הבחין הגבאי לחרדתו, כי כל גופו של הרבי ז' דס

מתורתו של רבינו

כמו כן פירש רבינו הפסוק: הלוך ילך ויבכה נשאי משך תזרע בא יבוא ברנה נשאי אַלמתי. (שם ו') שלא בשמחה אלא בעצבות, אזי נושא רק משך הזרע, אבל אם בוא יבוא ברינה, אזי נושא אלומותיו, חבילי חבילים של שפע.

היה מרגלא בפומיה דרבינו לומר כשאדם קם משלחנו אחר הסעודה ומנער את הספר שהחזיקו מהפרורים, מקיים בזה כל השנה מצות התורה למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך. ופעם היה מעשה, בליל התקדש חג הפסח בא חסיד אחד לבית רבינו והתחנן לפניו שיבקש רחמים על אשתו שחלתה אנושות, השיב לו רבינו: שמא נשאר חמץ בביתך? חזר האיש לביתו ובדק בחורין ובסדקין, אך לא מצא כל פירור של חמץ, ושב אל הרבי בפחי נפש, אמר לו רבינו צא

אז יפלא שחוק פיננו ולשוננו רנה יאז יאמר בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה. הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים. (תהלים קכ"ו ב"ג) לעתיד לבוא כאשר יינאלו עם בני ישראל ויגדיל הקב"ה את חסדו עמו, יבואו הגוים וישאלו: מדוע הגדיל ה' לעשות עם אלה, וכי צדיקי גמורים היו בכל שנות הגלות, ומדוע יקבלו שכר רב כל כך? על זה יענו להם בני ישראל ויאמרו: הגדיל ה' לעשות עמנו, על כי היינו שמחים, היינו על אף רוב הסבל והצרות הרבות שסבלנו בשנות הגלות לא משה השמחה מלבנו לעולם, ותמיד התחזקנו בבורא כל עולמים בשמחה של מצוה, ועל כן בדין הוא שניטול שכר טוב.

טז אדר'ב תרמ"ג [ב]

רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה זי"ע לעלוב ירושלים

רבינו הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל בידרמאן מלעלוב ירושלים זי"ע אחיו של הרה"ק ר' יצחק דוד זי"ע נולד בשנת תקפ"ז לאביו הרה"ק ר' משה מלעלוב בעל תפארת משה זי"ע בן הרה"ק ר' דוד ראש שושלת לעלוב בעל מגדול דוד זי"ע בן הרה"ק ר' שלמה צבי זי"ע ולמעלה בקודש זי"ע, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת רבקה רחל ע"ה בת הרה"ק ר' יעקב יצחק רבינאוויטץ ראש שושלת פרשיסחא הנקרא דער יוד' הקדוש מפרשיסחא זי"ע בן הרה"ק ר' אשר מפרשעדרור זי"ע בן הגה"ק ר' אלחנן אב"ד גרינצא זי"ע ולמעלה בקודש ממשפחת רבנים מפוארת אשר יחוסם מגיע עד להגה"ק ר' יצחק הלוי זי"ע אחיו של הגה"ק ר' דוד הלוי בעל טורי זהב אב"ד לבוב זי"ע בן הגה"ק ר' שמואל הלוי זי"ע. בשעת לידתו נתנמנם אביו הרה"ק רבי משה מלעלוב תנומה קצרה וכשהקיץ סיפר ששלושה צדיקים באו אליו כעת מעולם העליון לבקשו שיקרא שם בנו שיוולד לו כעת על שם. לשניים מהם, שהם הרה"ק ר' אלעזר מליזענסק זי"ע בנו של הרה"ק רבי אלימלך זי"ע, והרה"ק ר' מנחם מענדל מרימאנוב זי"ע א - הבטחתי, ולצדיק השלישי לא נעניתי, ולכן לא אגלה את שמו. ולכן נקרא שמו בישראל, אלעזר מנחם מענדל

נשתלק לגנזי מרומים בט"ז אדר ב' מולאי פורים דמוקפין צירוקלים פורים המשולש (מולאי שבת קודש בסעודת מלוה מלכה) אחר נטלת ידיים לסעודת פורים, מזג לעלמו כוס שיקר איחל "לחיים", אמר 'יהי רצון שזוכה במהרה לביאת משיח דקדנו' קרא "שמע ישראל..." והשיב את נשמתו ליוצרה. ומנחתו כבוד צהר הזתים ליד קבר אביו הק'.

נשאר אחריו בנו הקדושים הרה"ק ר' דוד צבי שלמה זי"ע שמילא מקומו, הרה"ק ר' ירחמיאל יוסף זי"ע והרה"ק ר' אלתר אברהם נתן נטע מסאנאנאווא זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

שחוק, שמהה וגיל בשמים הוא עת רצון להושע בכל מיני השפעות טובות.

רבינו היה אומר, ארץ ישראל נקראת ארץ כנען, על שם ההכנעה, רק הפל בעינו והעניו מתאים לארץ ישראל.

רבינו, נחבס פעם בשולחנו הק' צפורים משהיית משקאות למכביר, הכניסוהו בחדרו והסכיבוהו על מיטתו שינוה מביסומו וסגרו את הפתח, אולם מה מאל נדהם המשמש בקודש ר' צבי הירש געריש כשהיץ מן החרכים תיפק לאחר כמה רגעים, מלאו יושב על יד השולחן שצחדר בנתח, כשהוא עוסק בתורה וכונו שקוע בה, ולא ניכר עליו שום סימן של התבסמות וכאילו לא טעם עכשיו טעמו של יין. נשגבה הפליאה בעיני ר' צבי הירש עד שהעז לשאלו ממנו על כך, השיבו רבינו: ומה הפלא, ישנו יחוד שבטוחו להזיח את האדם משכרותו, ובכן מי שידע היחוד הזה מותר לו להשתכר. (ליקוטי דברי דוד)

סיפר הרה"ח ר' זיידל בלטישטער ז"ל פעם נחלה ילדו באופן רציני, אשתו שלחה אותו לקרוא לרופא והוא שהיה דבוק מאוד בהרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע רצה ללכת אל רבו. אשתו התעקשה והוא נאלץ לקרוא לרופא.

באם הדרך התמשך והלך לרבי אלעזר מענדל להזכיר את הילד וסיפר לו שאשתו התעקשה לקרוא דוקא לרופא. רבי אלעזר מענדל נתן לו חתיכת סוכר וזוה לו שידוך את החתיכה לאבא ולהקים את זה בחוד מעטפות סגורות ולהגיד לאשתו שאלו הם התרופות שנתן הרופא... כך הוא, והילד נתרפא. (מלכות בית דוד)

רבינו מצני ירושלים נהגו להכנס עם ילדי ה'חלוקע' אל רבינו למען יתחיל במטרה. שנה אחת התרחש דבר פלא, שלא כמנהגו דרש רבינו מכל מי שרצה לכבדו ב'חלוקע' סכום כסף רב, - סיפר הר"ר דוד וינגרטן מעי"ה ירושלים - אבי שנמנה בין החסידים נאלץ לשלם סכום גדול

ממיטב כספו, ככל אשר השיג עליו הרבי. איש לא ירד לסוף דעתו של רבינו, אולם כעבור זמן קצר פרצה מגיפת ילדים בעיר והפילה רח"ל חללים רבים, וראה זה פלא: כל הילדים שרבינו עשה להם ה'חלוקע' וקיבל מאבותיהם כסף רב, - הם נשארו בריאים ושלמים, ואפילו אחד מהם לא נפל או נפגע במגיפת המשתוללת. (תפארת בית דוד)

בשנתו השלושים תקפה את רבינו מחלה קשה, דלקת הכבד, והרופאים נואשו מחייו. אמו הצדיקה הכריזה אז שהיא נתנת לו במתנה כ"ה שנות חיים שלה. ואמנם כן: באותו שבע חלתה האם וצנקה חיים, ורבינו הצדיק וקם ממיטת חליו והוסיף אחר כן לחיות עוד כ"ה שנים.

אומרת גוף חטא שמיים שפירשתי ממנו הריני פורחת באויר כצפור. אמר ליה אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיה לו פרדס נאה והיה בו בכורות נאות והושיב בו שני שומרים אחד חיגר ואחד סומא, אמר לו חיגר לסומא בכורות נאות אני רואה בפרדס, בא והרכיבני ונביאם לאכלם, רכב חיגר על גבי סומא והביאום ואכלום. לימים בא בעל פרדס אמר להן בכורות נאות היכן הן, אמר לו חיגר כלום יש לי רגלים להלך בהן, אמר לו סומא כלום יש לי עינים לראות, מה עשה הרכיב חיגר על גבי סומא ודן אותם כאחד. אף הקב"ה מביא נשמה וזורקה בגוף ודן אותם כאחד, ע"כ. ויש לומר דרבי שמעון לשיטתו דסבירא ליה שנים שעשו וכל אחד בפני עצמו אינו יכול, הרי הם פטורים, אם כן יכול הוא לשיטתו לפטור כל אחד מן הנבראים בטענה זו ששנים שעשוהו פטורים.

ובדוק בספר פלוני שעינית בו בשבת כשאכלת 'קוועל', שמה נשאה בו אטריה בודדת, חזר לביתו ולהפתעתו מצא כי נתאמתו דברי רבינו, ומצא האטריה - חמץ בעין. מיד עמד וביער החמץ ועתה ארוכה לאשתו. (תפארת בית דוד)

אמר ר' ירמיהו משום רבי שמעון בר יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, (מסכת סוכה מ"ה:). יש לבאר על פי מה דאיתא (מסכת שבת צ"ב:). פלוגתא בין חכמים לרבי שמעון בשנים שהוציאו ככר לרשות הרבים וכל אחד מהם בפני עצמו אינו יכול, חכמים מחייבים ורבי שמעון פוטר. ובפרק חלק (מסכת סנהדרין צ"א). אמר ליה אנטונינוס לרבי גוף ונשמה יכולין לפטור עצמן מן הדין, כיצד גוף אומר נשמה חטאת, שמיים שפירשה ממני הריני מוטל כאבן דומם בקבר, ונשמה

יח אדר'ב תר"ל [א]

רבי חנוך העניך ב"ר פנחס הכהן זי"ע בעל חשבה לטובה מאלכסנדר

רבינו הרה"ק רבי חנוך העניך לוי הכהן מאלכסנדר בעל חשבה לטובה זי"ע נולד בערך בשנת תקנ"ח לאביו הרה"ק ר' פנחס אב"ד ליטומארסק זי"ע בן אחר בן מגזע מהגה"ק רבינו שבתי כהן בעל הש"ך זי"ע, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת שרה חנה ע"ה בת הגה"ק ר' חנוך העניך הכהן שאטין מקאליש זי"ע חתן הגביר הגה"צ ר' אפרים פישל מקאליש זי"ע

השומר בעלמו את הפקדון והפקידו ביד אחר, ונמצא שנשבע באתם שאינה ברשותו, ואף על פי כן הוא בעלמו הגנב? מתוך קושיא זו הבנתי שהוא יהיה לגנב, וכך הוא. (סיפורי חסידים)

פעם אחת שאלו מהיכן ידע ליתן עלות להחסידים הבאים אליו צעוני מסחרים ומילי דעלמא? כיון שהוא פרוש לגמרי מעולם הזה, מהיכן ידע עניני עולם הזה? והשיב בזה"ל: מי שהוא חוץ לעולם הזה יכול להביט בתוך העולם הזה, כי כל דרך הצטנא כד הוא מי שהוא חוץ לדבר יכול להביט בתוך הדבר, אבל מי שהוא בתוך הדבר, אין יכול לראות אותו הדבר. (שיח שרפי קודש)

פעם סיפר אחד מהחסידים לרבינו אשר נתחדש מאשין על חוס ההבל לחמם המקוראות. אמר לו רבינו בזה"ל: קאלטע דורות, הייסע מקוראות, הייסע דורות קאלטע מקוראות. (שיח שרפי קודש)

כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת חנטשי פייגא ע"ה בת הגדוד הגביר המפורסם הר"ר יעקב מפשיסחא ז"ל

סיפר רבינו בדרך מליצה, שהיה כפרי גם שרצה ללמד את בנו את אותיות הא"ב, שכן האב מלמד מומחה, ואחר יגיעות רבות התחיל הבן לקלוט את האותיות והנקודות. יום אחד בא האב לבחון את ידיעות בנו, המלמד שאל אותו האותיות והנקודות והבן ענה יפה, כשהגיע ל'פתח ה"א שאל אותו המלמד: וואס איז דא אונטערן ה"א? סתם הבן את פיו ולא ענה, המלמד ניסה לבקש צטובות, אך הילד בלם פיו. האב התרגז והביא מקל להכות את בנו, פתח הילד את פיו ואמר: אם אתה רוצה להכות אותי, אהיה חייב לומר שתחת ה"א יש עגל גנוב. ומעשה שהיה כך היה, אביו גנב עגל והטמינו תחת השחת (מאכל בהמות) שנקרא בארץ ה"א, והזהיר את בנו באזהרה חמורה שלא יגלה זאת לאיש. לכן לא רצה לענות מה יש תחת ה"א. סיים רבינו ואמר: מדוע החמירה התורה כל כך על אשר לא עבדו את ה' בשמחה שעל זה נאמר תוכחות כה רבות, והתירוץ פתח, אשר לא עבדך את ה' ילקוהו וצטוב לזב מזב פל. (פרשת כי תבא כ"ח מ"ז) – מה מונח מתחת לזה שאיך עובד בשמחה, מנין בזה אלך הקריכות בעבודת ה'.

רבינו היה סביב קודש קדשים, נתפרסם לגאון בתורה ואיש חלקים, חו"פ בול"ה, ספרא רבא, פייטן וחכימא דיהודאי, אלפי ישראל נסעו אליו ללמוד ממנו תורה ועבודה ומדותיו הנשגבות.

סיפר הגה"ק ר' שמואל זאב המו"ץ מגאסטאנין זי"ע שהיה מקורב מאוד אל הרה"ק ר' יחיאל מאיר מגאסטאנין זי"ע הנקרא בעל התהילים מגאסטאנין, ששמע מפי הרה"ק מגאסטאנין זי"ע איך שהיה פעם אחת על חתונה בפרסיסחא, והיה גם רבינו, ולנו באכסניא אחת ואף ישנו גם כן במטה אחת. והנה בלילה של החתונה היה רבינו זי"ע אומר דחנות כאחד הצדחנים כידוע, והרבי מגאסטאנין עוד לא הכיר אותו היטב ועדיין לא היה חשוב כל כך בעיניו. אולם בלילה השנים רבינו ועמד מן המיטה בחושבו שהבירן יש היטב, ורחץ ואמר תהלים בחדר השני. וסיפר הרבי מגאסטאנין זי"ע בזה הלשון "שכל פסוק ופסוק שהיה שומע מהרה"ק מאלכסנדר היה משליכו מהמיטה ורעדו כל עצמותיו", אך עשה עלמו כישן, והשגיח היטב על הנהגתו. ובזכור השנים הרבי מגאסטאנין זי"ע ועשה עלמו כאילו לא ידע כלום. ובלילה על השבע ברכות חזר עוד הפעם רבינו זי"ע לבדו את הקהל בצדחנותו, וסיפר מעשה מהאשה 'חנה'לע די גנב'טע' כך היתה נקראת, וכולם נפלו והתגלגלו על הארץ מרוב צחוק. אך הרבי מגאסטאנין זי"ע היה נבון ברעיונו כי לא הבין ולא השיג כלל איך יתכן שזה הוא אותו האיש עלמו שישן עמו במטה, והתבונן בפניו, עד שנתן עליו עיניו הרה"ק מאלכסנדר זי"ע, וכמעט שיצאה נשמתו של הרה"ק מגאסטאנין זי"ע מגודל הפחד כי רעדו כל עצמותיו. (שיח שרפי קודש)

פעם אחת באה אשה אחת לרבינו והפקידה אצלו שלוש מאות רובל נדוניא בעבור בתי. הניח רבינו את המעות בכים בגדו העליון, ואחר כך ראה רבינו שהמעות אינן; מי שהוא גנב אותו נטעו רבינו הרבה, וסיפר הדבר למשמשו. והמשמש הוכיח אותו: מי זה מניח כסף בצגד העליון? כסף מניחים בכים המכנסים? אמר לו רבינו: מימי לא נתתי ידי בכים המכנסים, ועתה תראה שהכסף אקבל בשלימותו מיד ליווה רבינו לקרוא אליו אצרך אחד, ובצוואו ליווהו להחזיר את המעות. האצרך ניסה להכחיש את הדבר, אבל לבסוף הוכרח להודות, שהוא טבל את המעות, והחזירן בשלימות. אמר רבינו אל תדמו שזה מופת, הדבר היא פשוט: כשהיה אצרך זה ילך קטן בחנתי אותו במסכת בבא מיעאל, בסוגיא של ארבעה שומרים, והקשה הילד הזה קושיא: היאך משביעים לשומר שצוה שאינה ברשותו, כשטוען שהפקדון נגנב או נאבד, שמא גנב

השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. (תהלים קט"ו ט"ז) לכאורה מהו כפילות שמים, אלא השמים לעשותם ורוחנים וקדושים זה לה', השמים שמים לד', אבל הארץ נתן לבני אדם לעשותה שמים, דהיינו לקדש את החומר ולהתנער מעפריות גשמיות עולם הזה.

מקוה ישראל ה', (ירמיהו י"ז ג') כמו במקוה המטהר את עצמו, אם נראה אפילו שער אחד לחוץ אין עולה מידי טומאתו. כך איש ישראל ברויך צי זיין אין גאנצען אינטער געוויגען אפילו איין האער זאל נישט זיין לחוץ. (שיח שרפי קודש)

רבים מקאובים לרשע והבוטח ה' חסד יסובבנו. (תהלים ל"ב י') זהו עיקר מכאוב לרשע, מה שחסד השם הופע על הבוטח בה'. (שיח שרפי קודש)

ענין שריים של הצדיק ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לך לחם מן השמים. (פרשת בשלח ט"ז ד') כי כל אדם ממשיך את לחמו אשר הוא אוכל ממקום שהוא, ולפיכך ישראל עם קדוש בצאתם ממצרים והיו אז קדושים למתורו של רבינו

שבת שירה למה אין אנו עושים יום טוב בזמן הקריאה, מענין הקריאה? אך הקריאה מעורר הזמן. ובוה נוחא המשנה: מאימתי קורין את שמע בשחרית? משיפיר בין תכלת ללבן. רבי אליעזר אומר: בין תכלת לכתרי. וגומרה עד הגז החמה. רבי יהושע אומר: עד שלש שעות, שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות. הקורא מפאן ואילך לא הפסיד, פאדם הקורא בתורה. (מסכת ברכות פרק א' משנה ב') מכאן ואילך לא הפסיד, כאדם הקורא בתורה, קשה למה לא הפסיד, הא הפסיד קריאת שמע בזמנה? אך הזמן לא הפסיד, כי הקריאה מעורר הזמן, כאדם הקורא בתורה, שמעורר הזמן מענין הקריאה. (חשבה לטובה)

יח אדר'ב תר"ל [ב]

רבי חנוך העניך ב"ר פנחס הכהן זי"ע בעל חשבה לטובה מאלכסנדר

רבינו הרה"ק רבי חנוך העניך לוי'ן הכהן מאלכסנדר בעל חשבה לטובה זי"ע נולד בערך בשנת תקנ"ח לאביו הרה"ק ר' פנחס אב"ד ליטומארסק זי"ע בן אחר בן מגזע מהגה"ק רבינו שבתי כהן בעל הש"ך זי"ע, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת שרה חנה ע"ה בת הגה"ק ר' חנוך העניך הכהן שאטין מקאליש זי"ע חתן הגביר הגה"צ ר' אפרים פישל מקאליש זי"ע

פעם אחת שאל רבינו להגדולים שהיו בזמנו בזה"ל: היכן דר השי"ת? ושחקו עליו כי מלא כל הארץ כבודו, אך רבינו השיבם בזה"ל: שהשי"ת דר, לארט ווי מען לאזט אים אריין. (שיח שרפי קודש)

פעם אחת בא לרבינו חסיד אחד והתנצל לפניו את דחקות נפשו ודאגת פרנסתו, והשיבו רבינו שיתפלל בעצמו בכל לב ונפש להשי"ת ובודאי ירחם עליו הבעל הרחמים, אמר לו אותו החסיד שבעצמו אינו יודע איך להתפלל מלפני המלך הגדול והגורא מלך מלכי המלכים? והשיב לו רבינו: אם כן יש לך דאגה היותר גדול מדאגת פרנסה שאינך יודע איך להתפלל. (שיח שרפי קודש)

נסתלק לגנוי מרומים ב' לסדר פרשת שמיי י"ח אדר ב' שנת תר"ל

וסיפר שבעת שפירתו הספיד אותו הרה"ק ר' יצחק מאיר אלטר בעל חידושי הרי"ם ראש שושלת גור זי"ע בזה"ל: הַצְדִּיק אֶבְדַּד וְאִין אִישׁ שָׁם עַל לֵב (ישעיהו נ"ז א') עם איז נישט דא קיינער ער זאל אריין ברענגען אין הארץ אריין. (שיח שרפי קודש)

נשאר אחריו בנו היחידי הרה"ק ר' יחיאל אפרים פישל זי"ע וחתנו הנגיד הרה"ק ר' מנחם מענדל ב"ר ישראל מארנגעשטרען זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מאוד ולחמם ממילא היה מן השמים, ולפיכך הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, וזהו ענין השיריים, כי הצדיק הדור הוא גם כן בשמים, ולפיכך מאכלו גם כן מן השמים. (חשבה לטובה)

מתורתו של רבינו בדרך צחות

ויוצא משה את העם לקראת האלקים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר. (פרשת יתרו י"ט ז') אמר רב אבדימי בר חמא, מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר ר' אחא בר יעקב, מכאן מודעה רבה לאורייתא. (מסכת שבת פ"ח :) מה שבאונס היה רק על תורה שבעל פה ולא על תורה שכתב? כי פרשה חומש רוצה כל אחד ללמוד, וללמוד גמרא שצריך עיון ויגיעה, זאת אינם רוצין. [בהלצה] (חשבה לטובה)

יח אדר'ב תקנ"ד

המקובל הגה"ק רבי אלכסנדר זיסקינד ב"ר משה זי"ע בעל יסוד ושורש העבודה

רבינו הגה"ק רבי אלכסנדר זיסקינד מהוראנדא בעל יסוד ושורש העבודה זי"ע הנקרא מוהרא"ז נולד בראזנאי בשנת תצ"ט לאביו הגה"ק ר' משה זי"ע ולאמו הצדקות מרת רבקה ע"ה מצאצאי הגה"ק ר' משה יפה בעל הלבושים זי"ע

לזרז חג הפסח הקרוב, הגאשק האשם במאסר ומשפטו יאל להגזר לארבעה גזרים, רק אם יאות לקבל את אמונת הגזרים וחזו יהודי העיר פנו בבקשה נמרצה אל המלך והוא היה איש טוב לבב ורך המזג, אך גם ידו הקרה מעשות דבר לטובות הגאשק האומלל, כי הכמרים משלו אז בארץ וידם רמה, ובהודעה הדבר להלדיק ז"ל השתלל להשיג רשיון לבקר את הגאשק בבית האסורים, ובזואו אליו להביא את לבבו בהתלהבות דתית עזומה ויעורר את רוחו כי יתן את גוו לממיתים ולא יבגוד דת מורשה, ודבריו עשו רושם על לב המומלל, והוא הבטיח לו למלאו אחר דבריו.. וממשיך לספר: ביום השני לחג השבועות יאל גזר דלין הגורל לפעלות, והלדיק ז"ל יאל פתאום מבית מדרשו ואיש לא ידע אנה הלך, ורעדה אחזה את כל בני משפחתו ומקורביו, כי היום הוא היה יום פחדים, חשך ענן וערפל לכל יהודי הורדנא, ואיש לא יאל מפתח ביתו, ובלאת הלדיק מקירות הבית המדרש העיירה פחדו כולם לנפשו פחד גדול, אך רוח אחרת היתה עם הלדיק, הוא לא ידע כל פחד ובלאומן לב התקרב אל מקום ההריגה ויקשב וישמע את הברכה אשר ביד האומלל על קידוש השם ויענה "אמן" אחריה, הדך היתה בסכנת מות ממש ובלדך גם עבר בשלוס בין ההמון הרב אשר התאסף לאלפים וכולו בוער באש שנאה ומשטמה דתית ליהודים, ובשורו אל בית מדרשו הרים הלדיק קול מר כשופר ויעש הזכרה לנשמת הקדוש אשר זה מעט נשך דמו על לא חמוס בכפו, וכל העם נמוג בכני, כעק בקול ליוצר נשמתו על סף דם הקדוש, ובמעשה הלדיק הזה ודרכו המסכנת כדי לאמר "אמן" על זכרה אחת, ראה העם לזכות נפלאה במינה אשר אין ערוך אליה, כי אמנם עשירים דברי ימינו בקדושי עליון אשר הערו למוט נפשם על קדושת השם, אבל כי יבוא איש נפשו בסכנה בשביל אמינת "אמן" זהו מקרה צודד אשר יקר למלאו דוגמתו גם בין גדולי הלדיקים אשר קדוש יאמר להם מדור דור. (הדרכת קודש חלק המכתבים עמוד 72)

רבינו היה גאון עולם ומקובל אלקי גדול איש אשכולות התפרסם כאחד מגדולי הרבנים בדורו וללדיק מיוחד בימינו עלה ונתעלה במעלות התורה והקדושה שלא מש מתוך אהל של תורה, ועבד את צורלו כחד משרפי מעלה, ולא הסיח דעתו אפילו כרגע מדבקותו הבורא ברוך הוא, והיה מוכן בכל רגע למסור נפשו בצד הברא יתבך שמו והתורה. וכפי עדות של רבים מגדולי דורו אשר הפלילו גודל מסירות נפשו במעשיו לעבודת הש"ת, שלא הפסק במשך כל ימי חייו, שהוא כמלאך ושרף שכמוהו לא היה בדורות האחרונים.

נוהג היה לעסוק בגמילות חסדים עם עניים ואף היה לווה כסף מגבירים עשירים ללוזך כך.

לבבו היה בוער בתמידות שמהה וחדוה עד מאד, היה תלמיד מהגה"ק ר' אריה לייב הלוי אשטין בעל הפרסם זי"ע וכמו כן היה תלמיד חבר להגה"ק ר' משה איועיר זי"ע.

קדושים בעלי מקובלים יאלו מבית מדרשו, ומהם בנו המקובל הגה"ק אריה לייב זיסקינד ראש הקלוי בהורדנא זי"ע והגה"ק ר' העשיל ריינעם זי"ע. לדיקי דורו חיבבו ושיבחוהו מאד.

וכסופר שפעם אחת היה רבינו אלל הרה"ק ר' ברוך ממעצבו זי"ע בעת שילא לגלות והיה מחזר על הפתחים, כשילא משם אמר הרה"ק הר"ר ברוך: היה כאן עני אחד עם טלרבע פתיחי להם, היו כריכים לקבל מאתו את הפתיחים ולהניח מנגלות במקומם.

הרה"ק ר' לוי יצחק מצרדיטשוב בעל קדושת לוי זי"ע כתב בהסכמה לספרו: כי חזקת המחבר היא שיכנסו דבריו בלב שומעיהם להחזיק במוסר ה' ויראחו.

והרה"ק ר' יעקב יצחק הורוויץ בעל החוזה מלובלין זי"ע אמר: שילגו לו משמיה, שחשוב מאוד אלל הקב"ה סדר התנהגותו של הלדיק היסוד וסורש העבודה וגודל תמימות לבבו לפני ה' יתבך, כי הוא היה מתנהג תמיד באמונה ובהשגחה פרטית בכל ענייניו.

גדול הענין דעניית אמן על הברכה, יש לציין מה שכתב רבינו, וז"ל: בעיר הורדנא בשנת תק"ן נענש אחד מבני מעמו בעונש מות אכזרי על לא חמוס בכפו, כי בלכתו ימים אחדים לפני חג הפסח מחוץ לעיר ראה כי נוזרית אחת נפלה באחת הבורות והר גדול של חול נפל עליה ותמלא שם קבורתה, הוא מיהר להלילה אך לא עלתה בידו כי כבר נחנקה, וברגע הוא עזר על יד המקום הוא נוזרים אחדים, והם העלילו עליו כי בזון השליך את הנוזרית אל הבור למען ימוץ את דמה וישתמש בו

נסחלק לגנני מרומים י"ח אדר שני בשנת תקנ"ד ומנו"כ בעיר הורדנא.

רבינו כתב בזואוהו להחברה קדישא: שאלו להם שלא ידברו עליו שום שבה כלל, ושיקומו בו ד' מיתות בית דין, שיגביהו אותי כמה אנשים עד התקרה ממש ויזרו אותי בזוח גדול דווקא על הארץ בלי שום הפסק סזין או קש, וכזה יעשו שבעה פעמים זו אחר זו, כמו כן צווה לקבור אותו בכל צליותיו, ולהשאיר מסיבי לקברו מקום פנוי ד' אמות מכל זד.

ועל פי זואוהו הוצרו לו שתי מצבות אחד לצד מראשותיו ואחד לצד מרגלותיו, ונחרת עליהם מפנים אלכסנדר זיסקינד, במו"ה משה, הגולד מהאשה רבקה, עובד השם יתבך.

נשאר אחריו ספריו הק' ספר המפורסם ביותר יסוד וסורש העבודה, וספר קרני אור פ' על הזהור הק'.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

<p>הפסקות, יעשה פירוד ח"ו בין מדות העליונים הקדושים, לפי שכל הפסוקים של שיר השירים מסודרים בסדר מעלות המדות העולמות העליונים הקדושים. (ענין בזוה"ק פרשת תרומה דף קמ"ג ע"ב) ואם אין לו שהות לקרותה בערב שבת קודש, אזי יקרא בשבת מתי שיוכל. (יסוד ושורש העבודה)</p>	<p>סגולה גדולה לכל עניינים</p>
<p>כתב רבינו בשם הארז"ל: כשיגיע לפרוס עלינו סוכת שלומך, צריך לעמוד. (יסוד ושורש העבודה שער ח' פרק ד')</p>	<p>זלש"ק של רבינו זי"ע בצוואתו: אף מי שלא קיבל מעולם דבר מה מחבורי, בקשתי היא במאד מאד, שיקבעו בו שיעור לימוד כל יום, ומבטיח אני אותם שאהיה מליץ טוב בתמידות בעדם בעולם העליון, ולהשומע יונעם</p>
<p>ראוי לומר בכל עת: הרינו אוכל לכבוד שבת קודש לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה. (יסוד ושורש העבודה שער ח')</p>	<p>סגולה</p>
<p>כל המרבה בטבילה הרי זה משובח, שבכל טבילה הוא ממשיך עליו קדושה. (יסוד ושורש העבודה שער ח' פרק א')</p>	<p>אחיי ורעיי הבט ימין וראה והן לו מכיר, האיך ישתדל האדם לענג את השבת קודש לה' הישועה על עמו ברכה ישלח מקדש שלם אותו בזה ובבא כפלי כפלים לתושיעה ואם איש עני ואביון הוא ואליו הוא נושא משאת מאומה יתחם השם וישען באלקיו והוא יפרע הקפותיו. (יסוד ושורש העבודה שער שמיני)</p>
<p>מתורתו של רבינו</p>	<p>פעם קרא הרה"ק רבי משה מרדכי בידערמאן מלעלוב זי"ע לשנים ממקורביו, וציוה עליה להפיץ את דברי היסוד ושורש העבודה' אלו, מה שלא הורגל בכגון דא, ויצא מגדרו בראותו גודל התועלת שבקריאת הדברים. ופשוט הנה, ששכר קיום מצות עשה זו שכרה מרובה יותר, כי צערא גדופא עדיף כידוע, הנה אחר כל ההצעות האמיתיות והכנות האלו, אחיי ורעיי יתבונן כל אדם בשכלו כי ראוי טוב לו לשמוח שמהה עצומה עד מאוד בכל רגע בצער העיני מאכילה ושתיית וחליצת הסנדל על קיום מצות עשה מן התורה שמקיים בכל רגע שטובל העיני, ובדאי מי שתקועה בלבו אהבת הבורא יתדך שמו ויתעלה, ישקו ורצונו שיתאריך היום הצום הקדוש הזה כפלי כפלים, בכדי שיקיים בכל רגע בצער העניו מצות עשה מן התורה שצוה לו יוצרו ובראו יתבך שמו ויתעלה. (יסוד ושורש העבודה שער עשירי)</p>
<p>ביחוד בימות הקיץ חייב לבדוק ממילבין כל המאכלים וכל המשקין וכל הכלים שנעשו בהם המאכל או המשקה. (שער ז' פ"ד)</p>	<p>עניני שבת קודש:</p>
<p>ראוי לומר שיר השירים בערב שבת קודש (על פי זוה"ק פרשת נח) יזהר האדם מאד באמירתו בדקדוק התיבות ולא יפסיק באמצע קריאתו אפילו בדברי תורה. ונמצא כתוב בספרים שאם לא ידקדק היטב בתיבות או יעשה</p>	<p>עניני שבת קודש:</p>

רבינו הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד אב"ד ירושלים וגאב"ד העדה החרדית זי"ע נולד בו' כסלו שנת תר"ט בוערבאו במדינת סלובוקיה לאביו הגה"ק ר' אברהם שלמה זי"ע ובשנת הרביעית להולדתו נתייהם מאביו ועבר לעיר סעניץ לבית אביו חורגו

ענה הוא: מפני שצריך להשיא בנו ואין לו כסף. אמר לו רבינו: בשביל זה את נוסע לחו"ל? תאמר פרשת המן! שאל הר"ר יצחק את רבינו: האם גם הרבי השיא בניו בפרשת המן? ענה לו רבינו: כן! אלא אומר בכל יום פרשת המן, וסיפר דכשנתגדלו בניו אמר לו פעם הרבנית: לריכס להתחתן ואין לנו כסף. אמרתי לה: אתה אדוקה, ולמחרת מלאתי אלל הדלת קאווערט עם חמישים רענדליך תחוב תחת הדלת הסכום המדוייק שהייתי נצרך בשביל להשיא. (שיח זקנים)

פעם בערב פסח הגיע לארץ ישראל יהודי עתיר נכסים, וביקש מרבינו שהוא רואה לזכור את סעודתו אצלו, ורבינו קיבלו בסדר פנים יפות ובכבוד גדול, והיהודי ביקש מרבינו שהוא רואה לשלם את כל הוצאות החג מכיסו הפרטי, ורבינו הסכים גם לזה. ונתן הדין ההוא את כל ההוצאות מראש. ולאחר החג ביום ראשון דחול המעור סצירוסלים כבר אינו יום טוב, הלך רבינו לבית המלון שהתאכסן שם האורח, ואכל האורח עדיין היה יו"ט בהיותו בן חוץ לארץ והניח על השולחן את כל הכסף שקילס האורח את ההוצאות, והאורח לא יוכל להחזיר את הכסף לרבינו כי היה אצלו יו"ט והעשיר הגדלה ושאל את רבינו: מדוע החזיר לו את הכסף? והשיב רבינו: כי אינו רואה למכור מצוה גדולה של הכנסת אורחים בעד כסף! ושאלו היהודי: אם כן מדוע בערב החג הסכים לקחת הכסף מידו? אמר לו רבינו: כי ראה שהאורח ירגיש בטוב כאילו הוא אוכל משלו, ואילו כעת הוא מחזיר לו את ממונו. (שיחות מצוה מלכה להגר"נ געשטעטנער זי"ע)

הגה"ק ר' ראובן שלמה יונגרייז מזכיר העדה החרדית זי"ע היה מספר: שכאשר באחד מימי השבועיים שרבינו נהג להתענות בהם, נחלץ לבו עד לטעום דבר מה, אלא שסירב לעשות זאת עד שסיים מסכתו, כדי שתחשב לו הטעימה סעודת מצוה, ואכן מיד עלה לביהכ"ס ובמשך כמה שעות עבר על מסכת מנחות, אך מכיון שסיים את המסכתא הודיע לבני ביתו שכבר הוטב לו ויכול לסיים את התענית. (מרא דארעא דישראל)

מבואר למה"ק לא עזב את חומת ירושלים הישנה אפילו על רגע, לא בעת צרה ולא בעת שמחה,

ומשעה שנבחר לאב"ד קהל אשכנזים בירושלים לא פסק מלהרבות תורה וקדושה בישראל ורואו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליו, הכל אפילו מתנגדיו הפושעים והגיונים והמשכילים כדוהו ואף שרי המלוכה שמעו בקולו ועזרתו כי ידעו ממדתו מדה האמת ושהוא טוב ומטיב לכל.

היה תלמיד מהגה"ק ר' חיים הערש מאנהיימער מאונגוואר זי"ע ומהגה"ק ר' אברהם שמואל בנימין סופר בעל כתב סופר מפרשבורג זי"ע ומהגה"ק ר' אברהם שאג אב"ד קאבערסלארף בעל אהל אברהם זי"ע ועם רבו בעל אהל אברהם זי"ע נסע לארץ ישראל בשנת תרל"ג,

וסיפר שהנסיעה הלז ארכה שבועות, ובכדי שרבו לא ישאר משך של שבועות בלי בשר לשבת, למד רבינו שלשים יום קודם הנסיעה את אומנות

וסיפר שבתחילה היה שם רבינו חיים, וכשהגיע לארץ ישראל נחלה, והוסיף לו הגה"ק ר' יהושע לייב דיסקין זי"ע את השם יוסף, ונתפלא רבינו. צפורים שלאחריו שלח רבינו משלוח מנות להגה"ק יהושע לייב דיסקין זי"ע בהשקמה מאד, והסביר " יוסף חיים" בגממטריה זרי"ז. (שיח זקנים)

כבר בבחירתו הי' מפורסם ללמדן גדול ולקדוש וטהור,

בארץ הקדוש נעשה לגאון מובהק ולאיש חלקים ועסקן גדול בעניני הכלל, יחד עם הגאונים הגה"ק ר' יצחק ירוחם בעל מהרי"ל דיסקין זי"ע הגה"ק ר' שמואל סאלאנט זי"ע,

נבחר לראש כולל שומרי החומת ולאחד מדב"ץ של הגרי"ל דיסקין זי"ע,

אף שהיה שפל רוח עניו כהלל, חלץ מתניו כגבור ללחום מלחמת ה' והדת נגד הפושעים ומשכילי ארץ במסירת נפש ממש,

היה אוהב ישראל אמתית, אךלעצמו הפסיק במיעוטא דמיעוטא תוך מאוקה ורעבון ממש והשאר פיזר הכל לאציונים, אולם, מה שהעיק לו ביותר היה דאגת זוגותו הרבנית, וישא רבינו את עיניו לשמים: רבש"ע קשה עלי לבהקש, שתזמין לי ממון, כי איני חפץ לקבל מתנת חינם. שאמלע אצידה? גם זה אינו רואה, שהרי תכטרך לצער אחד מצדיותך. אינני מוכן מוכן, שבגיני יטוער נבדל, רק זאת אבקש ממך: אנה, קבע את מידת הבטחון בלבה של אשתי. אם תמלא משאלתי, כי אז נמלאתי נהנה, לא על חשבון אחרים חלילה. וסיים בזה הלשון: דומני, שתפילתי אכן נתקבלה, כי כל ימי הייתי חי' מתוך דוחק פרנסה, ומעולם לא התאוונה הרבנית על גורלה..

מעולם לא ראה רבינו ליקח כסף מאף אחד וסיפר הרה"ח ר' יצחק סענדיר שפעם נסע לחוץ לארץ, וקודם הנסיעה הלך להפרד מרבינו, שאל לו רבינו: למה הוא נוסע לחו"ל?

מתורתו של רבינו

ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעך: פרדו ולאם מלאם יאמך ורב יעבד צעיר. (פרשת תולדות כ"ה כ"ג) הדברים הללו לא נאמרו לה כנבואה בלבד אלא גם כתרופה להקל על מכאוביה. כי לפי חז"ל (מדרש הגדול) היו עולין ויורדין במעיה כגלי הים, זה אומר אני יוצא תחילה וזה אומר אני יוצא תחילה. כיוון ששמעו רוב יעבוד צעיר, לא רצה אף אחד לצאת תחילה, ונחו. ועל ידי כך הוקל לה לרבקה.

פעם שאל לו אחד מנכדיו: העולם אומרים בשם הגר"א מוויילנא זי"ע שבבטחון אמיתי יכול אדם לעבור את הים הגדול ברגליו, אם יד דברים בגו? השיב רבינו: לדעתי, הדבר נאה ומתקבל. (חכמת חיים)

יט אדר'ב תרצ"ב [ב]

רבי יוסף חיים זאנענפעלד ב"ר אברהם שלמה זי"ע אב"ד ירושלים בעל שלמת חיים

רבינו הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד אב"ד ירושלים וגאב"ד העדה החרדית זי"ע נולד בו' כסלו שנת תר"ט בוערבאו במדינת סלובוקיה לאביו הגה"ק ר' אברהם שלמה זי"ע ובשנת הרביעית להולדתו נתייהם מאביו ועבר לעיר סעניץ לבית אביו חורגו

השחיטה, ובמשך ימי הנסיעה שחט בשביל רבו שני עופות, צבואו לארץ ישראל החביא את הסכין השחיטה ולא שחט שוב כל ימיו.

ובצאו לארץ ישראל לא מלא בית לירה, נשאר רבינו הוא וחפציו ברחוב ארבעה ימים וארבע לילות, לסוף ארבעה ימים המליאו לו בית לירה בחצר אחד הערבים, לפני הטוח הכתלים ולפני הרפף הרפפה.

כל ימיו היה רבינו מחשב השבונות שלא יפגע חלילה בכבוד ושלמות הבריות ולא יטרידם. צננתו האחרונה, כששהה כמה שבועות בימות הקיץ צבית היתומים דיסקין בכניסה לירושלים, והוא כבר חלש מאוד, זרז את בני ביתו להקדים את שובו לביתו אשר בעיר העתיקה, הרופא התנגד לכך וטען כי האויר יפה לו, אבל הוא עמד על דעתו, וקילר את שהותו עם יותר מאשר בשנים האחרות. כששאלהו בנו מדוע לא ישאר יותר, הרי האויר כאן טוב לבריאותו? השיב רבינו: אגלה לך בחשאי את הטעם: מאני מרגיש שיומי קרב, והרי כידוע נהוג בירושלים לשאת את המטה בידיים עד להר הזיתים, נמצא איפוא שאלטרך להטריח את חברי ה'חברא קדישא' וקהל המלוים שיאוינו מרחק ערסם כזה מבית יתומים דיסקין הנמצא במערב ירושלים ועד להר הזיתים במזרחה, הלא טירחא מיותרת היא(טועם שיח)

כשרבינו בשכבו על ערש דוי ביסורים קשים ומרים רח"ל, שכל איש המוני היה רואה כבר ליפטר מחיים כאלו, אמר רבינו: הלא יש מאות התורה (דברים ל' י"ט) ובחרת בחיים, ולכאורה הרי לחיים שקטים ושלום, לא הוצרכה התורה להזהירנו לבחור בחיים, אלא שהכוונה היא על חיים כאלו, שמוטב עליהם המיתה מהחיים רח"ל, על זה צאה מאות ה' לבחור בחיים כאלו, כי החיים צעוה"ז אף שעה קלה, השובה מאוד צעיני המקום כרוך הוא, שהרי פיקוח נפש אף לחיי שעה, דוחה איסורין שבתורה. (יפה שיחתון)

נסתלק ביום ראשון בשעה עשר וחצי י"ט אדר שני שנת תרצ"ב כבן פ"ג שנה לגנזי מרומים ומונ"כ בהר הזיתים ליד קברו של רבו בעל אהל אברהם זי"ע.

בארגזו נמצאה כוואה קלרה בצורת מכתב שכתב רבינו אותו בכתב ידו הק' ביום כ"ה סיון תרל"א, שצא כחוב בין השאר: שלא יכניסו אותו לבית מדרשו, ושהמספידים יאמרו רק: חבל על אלטען ארץ ישראל אידו!

נשאר אחריו ספריו שלמת חיים, סדר פורים המשולש, האגודה.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו

ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעך: פרדו ולאם מלאם יאמך ורב יעבד צעיר. (פרשת תולדות כ"ה כ"ג) הדברים הללו לא אמרו לה כנבואה בלבד אלא גם כתרופה להקל על מכאוביה. כי לפי חז"ל (מדרש הגדול) היו עולין ויורדין במעיה כגלי הים, זה אומר אני יוצא תחילה וזה אומר אני יוצא תחילה. כיוון ששמעו ורב יעבוד צעיר, לא רצה אף אחד לצאת תחילה, ונחו. ועל ידי כך הוקל לה לרבקה.

פעם שאל לו אחד מנכדיו: העולם אומרים בשם הגר"א מוויילנא זי"ע שבבטחון אמיתי יכול אדם לעבור את הים הגדול ברגליו, אם יד דברים בגו? השיב רבינו: לדעתי, הדבר נאה ומתקבל. (חכמת חיים)

רבינו הגה"ק רבי חיים מאיר זאב הכהן זעלפריינד כ"ץ אב"ד סעלעט בעל שערי חיים זי"ע אחי הגה"ק ר' דוב בעריש כ"ץ אב"ד ראקעוו זי"ע נולד בשנת תק"ל לאביו הגה"ק ר' יצחק אברהם אבלי אב"ד פינטשוב בעל כתר כהונה זי"ע בן הגה"ק ר' דוב בעריש כ"ץ זי"ע בן הגה"ק ר' משה כ"ץ זי"ע בן רבינו הגה"ק רבי שבתי הכהן בעל שפתי הכהן הש"ך זי"ע בן הגה"ק ר' מאיר אשכנזי כ"ץ אב"ד אמסטיביו בעל גבורות אנשים זי"ע בן הגה"ק ר' משה אשכנזי כ"ץ זי"ע ולמעלה בקודש זי"ע ולאמו הרבנית הצדיקת מרת שרה מרים ע"ה בת הנגיד הר"ר יצחק הנקרא ר' איציק ר' אליעס זי"ע

מרומים בשנת קודש פרשת שמיני בכ"ב אלול ב' בשנת תקל"ב ומונ"כ ק"ס צבית החיים בעיר סייגעט.

רבינו היה גאון וחריף כבן י"ד כבר חידוש חדושי תורה.

הגה"ק ר' מנחם שטערענן אב"ד סייגעט זי"ע מספידו בספרו דרך אמונה בפרשת שמיני ז"ה: הגאון הזה לא ידע כי קרוב קלו ובעת שאמרתיו לו שיתודה ולא הבין כי קרוב הוא למות, אהלו פניו מרוב שמחה, ואז הבנתי כי הוא מיתת צדיקים. (מקורות לקורות ישראל)

זהו נוסח מצבתו:
הרב הגאון המפורסם שלשלת היוחסין, בולניא דנהורא וכו' מו"ה חיים מאיר זאב הכהן אב"ד סאללאש והגליל, בן לאביו הצדיק הגאון אב"ד סייגעט פינטשוו מו"ה יצחק אברהם אבלי הכהן ז"ל מו"ה מנחם אב"ד יוצעף זי"ע, וסמו ש"ק פרשת שמיני שנתקל"ב לפ"ק ת.ג.צ.ב.ה.

נשאר אחריו בניו הקדושים ה"ה הגה"ק ר' אלכסנדר יעקב אב"ד שאמשאן זי"ע שהוליא לאור ספרו אביו שערי חיים, הגה"ק ר' שלמה שמואל אב"ד ראסנאוויץ זי"ע חתן דודו הגה"ק רבי אלעזר לעוו בעל שמן רקח זי"ע, הגה"ק ר' אברהם אבלי אב"ד קאשוי וקאלישיץ בעל פני אברהם עמ"ס חולין זי"ע זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רוב תורתו קיבל מנאביו הגדול, כפי שמשמע מהקדמת רבינו: "וברוך ה' אשר עזב חסדו ואמיתו מבית אבי התעודה אברהם הכהן לאל עליון, ושפתי כהן ישמרו ד"ת חלקים לרווח זמאנוני לשמות מצארי מים חיים, עד כי הביאני המלך חדריו וחנני אותי להורות את תורתנו הקדושה וחוקי חלקים, ולבי אל אל חי ירנן אשר יחנן ה' לצאות להיות תורתו שעשועי, כאשר הגדיל לעשות עמי אבי רבב ישראל אב"ד הרב הגאון רבן של ישראל המנוח מהו' יצחק אברהם אבלי הכהן ז"ל ב"המח"ס שו"ת 'כתר כהונה'". ואחר כן למד בעיר יוצעף בישיבת של הגה"ק ר' מנחם מענדל אב"ד יוצעף זי"ע, וסמו נתפרסם לגדול בתורה עד שנבחר לאב"ד טורלא ועוד לא היה בן כ'.

בשנת תקס"ח נקרא העיר וגם ביתו וכל ספריו וחו"ת שלו, בתוכס חיבורו ליו"ד ר"ל. כמו שכתוב רבינו בהקדמתו: "ואח"כ המר לי קד-י אשר בעו"ה הצערה ללהב ילא בק"ק הג"ל ונקרפה כל הוני ורכושי, וביותר חוגה לבי על החדושים על הי"ד ועל המסכתות, ולא נשאר לי מהחידושים הג"ל רק מעט מזעיר מה שהי' חקוקים על לוח לבי. ועקב המלכ החמור הזאת, שבעת הזאת גברו המלחמות במדינת פולין החליט רבינו לעזוב את עירו וארצו ועבר להתגורר בטריטש אונגארן אלל גיסו (בעל אחותו) הגה"ק ר' אלעזר לעווי בעל שמן רקח זי"ע, ואז שינה רבינו שם משפחתו, שעד אז היה שם משפחתו כ"ץ, וקרא עצמו "זעלענפריינד", וסיבת הדבר יש בקרב בני המשפחה מספרים, יען שמסרו עליו לשלטונות שהוא ארצה גאליציא ואין לו אזרחות של מדינת אונגארן, ועל כן הוצרך לשנות שם משפחתו שיוכל להשאר באונגארן. בטעם שבחר בשם "זעלענפריינד", מסופר שכאשר הגיעו אליו פקידי הממשלה לשאול אותו מהו שם משפחתו, ובאותו הזמן היה מונח אללו מכתב מאחד מצדיקי הדור, אשר תיאר במכתב זה בתואר 'ידיד נפשי' ידיד בית ישראל וידיד ה', על כן אמר רבינו 'זעלענפריינד' היינו זעלענ-נפשי, פריינד-ידיד. ואחר כן בשנת תקס"ט נתקבל לאב"ד ראשפערט ואח"כ לנאדאודבאר ששם יסד רבינו ישיבתו הרמה, ולבסוף בשנת תק"ף לאב"ד סעלעט שעל שמה הוא נקרא עד היום.

בית המדרש סעליש

כשהגשו רבינו לפרקו כבן ט"ז שנה בשנת תקמ"ו נשא להרבנית הצדיקת מרת שרה לאה ע"ה בת הגביר הר"ר שלמה מערלא זי"ע

רבינו היה מפורסם לגאון מובהק ולקדוש ה' שלמד תורה מתוך יסורין ר"ל. גדולי רבנים ילאו מבית מדרשו.

גדולה היה רבינו אהבתו וחביבותו לברה"ק ר' יצחק אייזיק טויב מקאלוב הנקרא ר' אייזיק'ל קאלובער זי"ע, והיה אוהב דבוק מאוד עמו ומציאו כמה פעמים בספרו ז"ה: "כאשר בא חכם לגבולי ק"ק ראשפערט ה"ה יד"ו וי"ע גברה רבה ויקירא חו"פ כו"ק הגאון הגאון המפורסם ע"ה מ' יצחק אייזיק טויב אב"ד קאלעוו וכו'. ועוד פעם אחת כאשר היה אללו בסעלעט. (זכרון לראשונים)

בראשית שנת תק"ך ה' ה' אוחו ביסורים כי היה מוטל על ערש דוי בדרך סכנה ר"ל. רבינו הלך לרוק ברופאים, אבל כשראה כי אין תרופה למחלתו, ייעלו הרופאים שינסה לרחוץ את בשרו במי-מלח, ורבינו שם לדרך פעמיו לעיר סייגוט ונסתלק שם לגנזי

כה אדר'ב תרע"ו

רבי יוסף אריה לייבש ב"ר יהושע זי"ע מטאמישוב

רבינו הרה"ק רבי יוסף אריה לייב פרישמאן מטאמישוב זי"ע אחי הרה"ק ר' צבי אלימלך מהאלמין זי"ע והרה"ק ר' מאיר אברהם מו"ץ בטאמישוב זי"ע נולד בשנת תר"ל לאביו הרה"ק ר' יהושע טאמישוב זי"ע בן הרה"ק ר' יוסף יארטשאווער ראש שושלת טאמישוב זי"ע

רבינו היה כאביו בעל עבודה גדולה איש חלקים קדוש ממש, אך קודש תוקד בקרבן תמיד, שם לילות כימים בלימודו, ועבודתו היה במסירת נפש, ופיזר כל הונו לעניים, והרבה חסידים הסתופפו בלבו, ואהבו על הבריות.

הסתופף בכל הרה"ק ר' יחזקאל שרגא האלבערשטאם בעל דברי יחזקאל משיאנווא זי"ע ובכל בנו הרה"ק ר' שמחה יסכר בער מליטונוב זי"ע

כשהגשו לפרקו נשא להרבנית הלדיקת מרת כפורה ע"ה בתו של הרה"ק ר' שמואל רובין אב"ד קארטשין זי"ע בן ר' אהרן מראפשיץ זי"ע בן הרה"ק ר' אשר יסעיה מראפשיץ בעל אור יסעי זי"ע

נסתלק לגנוי מרומים כ"ה אדר שני בשנת תרע"ו

נשאר אחריו בנו הקדוש הרה"ק ר' שלום מסאטמאר הי"ד זי"ע והרה"ק ר' משה מטאמישוב זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אהל ומצבת רבינו

כו אדר'ב תק"ע

רבי אהרן ב"ר שמשון זי"ע הד"ר גארדיא מאוסטראה

רבינו הרה"ק רבי אהרן מאוסטראה דאקטר גארדיא זי"ע. נולד במדינת פרוסיה לאביו הגה"ק ר' שמשון זי"ע

הקדושה של שלש מאות תלמידים כולם בעלי רוח הקודש אמיתי שהיו לו להרה"ק המגיד הגדול רבי דוב בער ממעזריטש זי"ע.

ואחרי הסתלקות המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע ב"ט כסלו שנת תקל"ג, נתמנה רבינו מטעם קהילת אוסטראה לרופא העיר והסביבה, והיה יושב כל היום ספון בבית המדרש על התורה ועל העבודה, כשבד בבד המוני חולי ישראל אובאים על דלתותיו והכל יודעים שלא על פי חכמת הרפואה הוא מרפא, אלא בכח קדושתו עוזו נפלאותיו.

זקן וצבע ימים כבן ל"ה שנים נסתלק רבינו לגנזי מרומים כ"ו אדר שני בשנת תק"ע ומונ"כ בין גדולי אוסטראה ורביניה.

ועל פי אורחותיו לא נרשמו שבתים על מצבתו, כי אם אלה הדברים: פ"ג הישיש והזקן שהלך ושימש חכמים, אשר שימש להרב בזינא קדישא מ"מ דק"ק מעזריטש, מ' אהרן צמו' שמשון דאקטר גארדיא, נפטר כ"ו אדר שני תק"ע לפ' ת"צ"ב'.

רבינו לא נשאר אחריו בנים כי אם בת אחת, וקראו אותה חנה'חי די לאקטרין, כי ידעה והכירה בשרשי עשבים וסמי מרפא כפי שקבלה מאביה (מזכרת לגדולי אוסטראה)

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה גדול בתורה ובחסידות מתלמידי המגיד הגדול רבי דוב בער ממעזריטש זי"ע, הלך תמיד לבקר את החולים העניים בלי תשלום גמול ואמר תמיד שהרופא אין לו שום יכולת לרפא על פי חכמת הרפואה ורק השי"ת בכבודו ובעלמו הוא רופא חולים.

וסיפר שרבינו היה וויכח עם הרה"ק ר' פנחס שפירא מקארניץ זי"ע, הרה"ק מקארניץ זי"ע טען שאמר חז"ל על הפסוק ורפא ירפא, מכאן שניתן רשות לרופא לרפא, ורבינו טען שהכל תלוי ברוח הבורא. וקרא פ"א מעשה נורא שקראו לרבינו לבקר חולה עני, מטופל בעשרה ילדים, וכאשר בא עם ראה שהחולה הוא נוטה למות, האשה בכתה מאוד והציעה לרבינו את מר גורלה עם עשרה ילדיה ובקשה שטוחה לפני רבינו הרופא למואל מרפא לבעלה. הדברים נגעו ללבו של רבינו, אבל לא ראה שום יכולת להציל את חייו, ולפי דעתו אין לו יותר מיום אחד לחיות עוד, בכדי שלא להפחיד את האשה לאמר לה שנתייאש ממנו, רשם תרופה רק כדי ללאת, ואמר לה לתת לבעלה החולה כף גדולה ממנו כל שלש שעות, ואיחל לו רפואה שלימה מאת ה' וילא משם בפחי נפש.. כל הלילה לא נתן רבינו מרגוע לנפשו מפאת המצב הנורא של החולה ומשפחתו האומללה ועלו בדעתו דרכים שונות איך לעזור למשפחה ענייה זו אחרי פטירת הבעל והאב. בזוקר השכם והלך למקום החולה, לפי חשבונו חשב שבזולתי ישמע מרחוק יללות ובכי ממקום זה, אך כשהתקרב היה הכל שקט ושלווה, עמד רבינו כמה דקות לפני הבית אולי ישמע דבר מה, ולא שמע כולם, נכנס הוא לבית, והאשה באה לקראתו במאור פנים והיתה מלאה תודה להרבינו הרופא שהציל את חיי בעלה, בדק רבינו את החולה וראה שיג הטבה ניכרת במצבו, ושאל על התרופה שקדם אתמול בשבילו, האשה הביאה לפניו סיר מלא מים והנייר שקדם את התרופה היה בפנים ואמרה: עשיתי כאשר צויה עלי הרופא: בישלתי את התרופה ונתתי לחולה כף אחת כל שלש שעות והוטב לו.. לקח רבינו את הסיר עם נייר התרופה בפנים ורץ חיט מהר להרה"ק מקארניץ זי"ע והעמיד לפניו את הסיר ואמר: יראה כבודו אם יהודים כריכים לרופא או רק השי"ת מרפא אותם?..

בנעוריו השתלם רבינו בחכמת הרפואה עד שנתמנה להיות רופא המלך וכל אנשי החצר, משם עבר לוואהליון, ולאחר חלוקת מדינת פולין נתמנה לרופא בחצר רויסא, כאות הכטינות לפעולותיו במקצוע הרפואה הורשה לחגור חרב על ירכו והיתה לו השפעה רבה, ומרוב הימים שכן לגמרי את מואלו היהודי.

וכתב בספר מזקנים אתבונן בשם הגרמ"ח מסלונים זי"ע שפ"א נסע רבינו ביום הכיפורים במרכבתו, ופתאום נזכר בניגוני יום הכיפורים, ונתעורר ע"י זה מאלו, עד שחזר בתשובה שלמה ונעשה גוטער יוד. וגמר בדעתו לנסוע אל המגיד הגדול הרה"ק ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע שהפך בהשפעתו לבעל תשובה גמור. והמגיד הגדול אהבו וחיבבו מאוד,

פ"א שאל רבינו מהמגיד ענה איך להיפטר ממשפחות זרות המטריות לו, כתוצאה ממעשיו בימים ההם? ייעץ לו המגיד את עלתו בסיפור משל: היה פעם יהודי מוזג בעל בית מרחץ בכפר, בו שחו תמיד לשכרה כל הגויים שבכפרו, לימים חיסל היהודי את עסקו והפך להיות בעל חנות מכולת, אבל הגויים המטומטמים היו שוכחים בכל פעם ודופקים באישון ליל בחלונות ביתו בצריחות: יי"ש וי"ש ודקא, השיב היהודי לעומתם טעוה! טעיהם בכתובת, אייני עוד מוזג מסבאה, אני כבר חנוני מכולת, וכה תענה למחשבות הזרות: אייני עוד מה שהייתי, אני יהודי כשר, אני תלמידו של המגיד ממעזריטש הרפו ממני. (תורת המגיד)

בספר נתיב מלכותיך שער היחוד פ"ד כתב הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארנא זי"ע: זכה רבי אהרן גארדיא לשוב בתשובה שלימה מאהבה, עד שהגיע למדרגות רמות ועליות בתורה ובחסידות, ונערץ ונקדש בסוד ישרים יעדה, ותפס מקום נכבד בקרב החבורה

שטח בית החיים בעיר אוסטראה של

רבינו

כח אדר'ב תקס"ז

רבי שמואל הלוי ב"ר נתן נטע זי"ע בעל מחצית השקל

רבינו הגה"ק רבי שמואל הלוי קעלין בעל מחצית השקל מבאסקאוויטץ זי"ע מגדולי האחרונים נולד בשנת תפ"ד בעיר קעלין שבמדינת בוהמיה לאביו הגה"ק המפורסם רבי נתן נטע הלוי קעלין זי"ע נכד להגה"ק ר' מנחם מענדל קראכמאל בעל צמח צדק מניקלושבורג זי"ע ומצד אמו נין ונכד מהגה"ק ר' גרשון אשכנזי אב"ד מיץ בעל עבודת הגרשוני זי"ע והגה"ק רבי יהודה ליווא המהר"ל מפראג זי"ע, ומגזע הגה"ק ר' נתן נטע שפירא בעל מגלה עמוקות זי"ע

רבינו היה גאון גדול חכם וחסיד מופלג, עודנו בשחר טל ילדותו כבן י' שנים כתב חיזוקי תורה וכאשר הביאוס לפני רבה של קעלין התפעל ואיין שהם דברים טובים ונכונים, הפלגת התמדות לימודו היה ידוע ומפורסם, לא משך ספר מפיו ומיליו, הא למיגרם והא לעיוני לא פסק פומיה ולא הלך מימיו ד' אמות בלא תורה מן הבקר או עד הערב, גם בלילה לא שכב, לא נתן שינה לעיניו תנומה לעפעפיו ויער את הלילה כמעט שכב ונייס ולא ניים, והיה גם מופת לרבים בתפילותיו בפרישותו ולדקת חסדיו,

מספר בנו הגה"ק ר' בנימין וואלף זי"ע על אביו רבינו זי"ע: ועמוד התפלה אשר החזיק בו, גם הנה זה בא אך למותר ודבר שפתיים להגיד ולספר, כי מי לא ידע בכל אלה, שלא בלבד בני עירו אלא אף גם הרחוקים כל מי שהיה לו חולה בתוך ביתו או כער מה, היה שולח אליו להתפלל עבורו ותמיד היה מתפלל על כרות כללן של ישראל, וכל תפלותיו ערב ובקר וזהרים אחת מהנה לא נעדרה שלא היה שופך דמעות כמעט הנובע, ועין ראתה אותו מתפלל דמוע דמעט טיף להדי טיף ונהר יואק תחתיו, נשבר לבו בקרבו לשברי שברים, ואם בשרו נחוש ולבבו, ונמש לבבו והיה למים, כאשר מקאת מכס עידי ראייה וכולכם עידי שמיעה עכ"ל.

קרוב לששים שנה ישב בק"ק באסקאוויץ ושם יסד ישיבה גדולה עם אלפי תלמידים והרביץ תורה לאלפי מישראל ובתוכם היה הגה"ק ר' נתן אדלער מפראנקפורט זי"ע והגה"ק ר' משה סופר מפרעשבורג בעל חתם סופר זי"ע, והרה"ק ר' מאיר אברהם שטיין אב"ד טשאצבע בעל פרי אליהו זי"ע, והגה"ק ר' יחזקאל סג"ל הורוויץ בעל תורת יחזקאל זי"ע, והגה"ק ר' חיים דייטשמן זי"ע, והגה"ק ר' סיני אב"ד מיקולאש זי"ע. ושלשה בני רבינו הגאונים הגה"ק ר' בנימין וואלף הלוי מבאסקאוויץ בעל סדר המשנה על הרמב"ם זי"ע והגה"ק ר' יעקב הלוי זי"ע והגה"ק ר' יהודה הלוי זי"ע.

וכן עשה חיבור כזה על כמה הלכות בשו"ע יו"ד שנתקבלו בזהבה בכל ישראל.

רבינו למד בצעירותו בישיבת זקנו הגה"ק ר' אריה יהודה לייב אב"ד בוסקוביץ זי"ע ומשם לקחו רבינו להיות חתן בנו הגה"ק ר' משה צהרוב זי"ע. נסתלק לגנזי מרומים כ"ח אדר ב' תקס"ז. (י"א כ"ט ניסן ערב ראש חודש ניסן - י"א ראש חודש ניסן)

נשאר אחריו בנו ה' הגה"ק ר' בנימין וואלף הלוי מבאסקאוויץ אב"ד פרויסטיץ בעל סדר המשנה על הרמב"ם זי"ע חתן שאר בשרו הגה"ק ר' דוד באסקאוויץ מקהילת אווין יאן זי"ע והגה"ק ר' יעקב הלוי זי"ע והגה"ק ר' יהודה הלוי זי"ע.

רבינו גייל לשבח את בנו והיה גייל לומר "אילו הייתי למדן כר' וואלף ומתמיד כר' יעקב וחסיד כר' יהודה, הרי גם אני הייתי אלם חשוב.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אולם רבינו מאם את הרבנות ולא ראה בשום אופן לקבל כתר רבנות וגם לא הניח בנו לזה, ומאוד חרה לו כשבנו הגה"ק ר' בנימין וואלף זי"ע ירד מנכסיו ולא נשאר לו אפילו מפתח חנותו, ולא היה לו צמה להתפרנס, אז ראה שבשמים מבקשים שיקבל כסא הרבנות ונתן לו רשות לקבל כסא רבנות.

מתורתו של רבינו

דברים מפליאים מביא רבינו בספרו מחצית השקל (א"ח סימן תקצ"א סק"ז) בתפילת המוספין של ראש השנה תיקנו לנו חז"ל לומר: ותרא לפניך עקדה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח וקבש רחמי, היינו זכותו של אברהם אבינו. לכאורה: ומה עם זכותו של יצחק? בן שלושים ושבע פשוט צוארו על גבי המזבח, ומוכן להישחט, זכות מסוג ב'? מובא במדרש (מדרש רבה פרשת וירא נ"ה ה') שנסיון העקידה העשירי במספר, עולה על כל הנסיונות שנתנסה בהם אברהם אבינו ע"ה, גם דבריהם ז"ל בזה טעונים ביאור: הרי אברהם אבינו נידון לשריפה בכבשן האש באור כשדים, כיצד איפו, ניתן להסביר שנסיון עקידת בנו עולה על כולן? מפרש בספר נזר הקודש: שצער שריפה אינו אלא לפי שעה, צער זמני, צער עובר, גם להיעקד ולהשרף על גבי המזבח, צער של שעה הוא עד צאת הנפש, לא כן לשחוט בן אהוב שניחן בו כבן מאה שנה, צער מתמיד הוא, צערא דלא פסיק, כל מי חייו רגיש את העדר בנו הנחמד והאהוב, משום כך עולה נסיון זה על קודמיו, לפיכך מזכירים אנו: ותראה לפניך עקדה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח, זכות הגדול ביותר.

כח אדר'ב תקס"ז

רבי שמואל הלוי ב"ר נתן נטע זי"ע בעל מחצית השקל

רבינו הגה"ק רבי שמואל הלוי קעלין בעל מחצית השקל מבאסקאוויטץ זי"ע מגדולי האחרונים נולד בשנת תפ"ד בעיר קעלין שבמדינת בוהמיה לאביו הגה"ק המפורסם רבי נתן נטע הלוי קעלין זי"ע נכד להגה"ק ר' מנחם מענדל קראכמאל בעל צמח צדק מניקלושבורג זי"ע ומצד אמו נין ונכד מהגה"ק ר' גרשון אשכנזי אב"ד מיץ בעל עבודת הגרשוני זי"ע והגה"ק רבי יהודה ליווא המהר"ל מפראג זי"ע, ומגזע הגה"ק ר' נתן נטע שפירא בעל מגלה עמוקות זי"ע

גיטוסר זי"ע בן הגה"ק ר' מנחם מענדל אב"ד רויסטויץ בעל צמח צדק זי"ע בן הגה"ק ר' דוד מטרייביטש בעל צמח לודו זי"ע.

רבינו למד בצעירותו בישיבת זקנו הגה"ק הגה"ק ר' אריה יהודה לייב אב"ד בוסקוביץ זי"ע ומשם לקחו רבינו להיות חתן בנו הגגיד הגה"ק ר' משה בהרב זי"ע

נכתב לגנזי מרומים כ"ח אלול ב' תקס"ז.

נשאר אחריו בנוו הק' הגה"ק ר' בנימין וואלף הלוי מבאסקאוויטץ אב"ד פרויסטויץ בעל סדר המשנה על הרמב"ם זי"ע חתן שאר בשרו הגה"ק ר' דוד באסקאוויטץ מקהילת אובן ישן זי"ע והגה"ק ר' יעקב הלוי זי"ע והגה"ק ר' יהודה הלוי זי"ע.

רבינו רגיל לשתבח את בניו והיה רגיל לומר "איילו הייתי למדן כר' וואלף ומתמיד כר' יעקב וחסיד כר' יהודה, הרי גם אני הייתי אדם חשוב.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו היה הגאון הגדול חכם וחסיד מופלא, עורנו בשחר טל ילדותו כבן י' שנים כתב חיידוקי תורה וכאשר הביאום לפני רבה של קעלין התפעל ואיין שהם דברים טובים ונכונים, הפלגת התמדות למורו היה ידוע ומפרסם, לא מש ספר מפיו ומידיו, הא למיגרם והא לעיוני לא פסק פומיה ולא הלך מימיו ד' אמות בלא תורה מן הבקר או עד הערב, גם בלילה לא שכב, לא נתן שינה לעיניו תנומה לעפעפיו ועיר את הלילה כמעט שכב ונייס ולא נייס, והיה גם מופת לרבים בתפלתו בפרישותו ולדקת חסדיו.

מספר בנו הגה"ק ר' בנימין וואלף זי"ע על אביו רבינו זי"ע: ועמוד התפלה אשר החזיק בו, גם הגה זה בא אף למותר ודבר שפתים להגיד ולספר, כי מי לא ידע בכל אלה, שלא בלבד בני עירו אלא אף גם הרחוקים כל מי שהיה לו חולה בחוץ ביתו או אצל מה, היה שולח אליו להתפלל עבורו ותמיד היה מתפלל על ארות כללן של ישראל, וכל תפלותיו ערב ובקר ואהרים אחת מהנה לא נעדרה שלא היה שופך דמעות כמעין הגובע, ועין ראתה אותו מתפלל דמוע דמעט טיף להדי טיף ונהר יונק תחתיו, נשבר לבו בקרבו לשברי שברים, ואם בשרו נחוש ולבבו, ונמס לבבו והיה למיס, כאשר מקלת מכס עידי ראייה וכולכם עידי שמיעה עכ"ל.

קרוב לששים שנה ישב בק"ק באסקאוויץ ושם יסד ישיבה גדולה עם אלפי תלמידים והרביץ תורה לאלפי מ ישראל ובתוכם היה הגה"ק ר' נתן אלעזר מפרעאנקפורט זי"ע והגה"ק ר' משה סופר מפרעשבורג בעל חתם סופר זי"ע, והרה"ק ר' מאיר אברהם שטיין אב"ד טשאבע בעל פרי לדיק זי"ע, והגה"ק ר' יחזקאל סג"ל הורוויץ בעל תורת יחזקאל זי"ע, והגה"ק ר' חיים דייטשמאן זי"ע, והגה"ק ר' סיני אב"ד מיקולאש זי"ע. ושלשה בני רבינו הגאונים הגה"ק ר' בנימין וואלף הלוי מבאסקאוויטץ בעל סדר המשנה על הרמב"ם זי"ע והגה"ק ר' יעקב הלוי זי"ע והגה"ק ר' יהודה הלוי זי"ע.

אולם רבינו מאס את הרבנות ולא ראה בשום אופן לקבל כתר רבנות וגם לא הגיח בניו לזה, ומאוד חרה לו כשזכו הגה"ק ר' בנימין וואלף זי"ע ירד מנכסיו ולא נשאר לו אפילו מפתח חנותו, ולא היה לו זמה להתפרנס, אז ראה שבשמים מבקשים שיקבל כסא הרבנות ונתן לו רשות לקבל כסא רבנות.

בחיבורו הגדול מחצית השקל, הרבה לזכות הרבים כי בו נתן לב לפרש רזי נעלמים בדברי הגה"ק רבי אברהם אבלי הלוי גומבינער בעל מגן אברהם זי"ע הואיל שבדבריו בקצור נאמרו ואין סותר אותם וכי סתומים וסתומים המה.

וכן כתב עליו הגה"ק ר' יוסף תלומים בעל פרי מגדים זי"ע צפי אשל אברהם, והגה"ק ר' חיים יאיר בכרך אב"ד ווארמייזא בעל חוות יאיר זי"ע ועוד גדולי הדורות, ועל כן בא הגה"ק מהרש"ק (רבי שמואל קעלין) זי"ע והרחיב לשונו בטוב טעם ודעת.

וכן עשה חיבור כזה על כמה הלכות בשו"ע יו"ד שנתקבלו באהבה בכל ישראל.

כשהגעו רבינו לפרק איש מקדש נשא להרבנית הצליקת מרת עלקלח ע"ה בת הגגיד הגה"ק ר' משה בהרב זי"ע בן הגה"ק ר' אריה יהודה לייב אב"ד בוסקוביץ בעל פרי

מתורתו של רבינו

דברים מפליאים מביא רבינו בספרו מחצית השקל (או"ח סימן תקצ"א סק"ז) בתפילת המספין של ראש השנה תיקנו לנו חז"ל לומר: וְתִרְאֶה לְפָנַי עֲקֵדָה שְׁעָדָה אֲבָרָה אֲבִינוּ אֵת יָצָק בְּנוֹ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ וְכַבֵּשׁ רַחֲמָיו, היינו זכותו של אברהם אבינו. לכאורה: ומה עם זכותו של יצחק? בן שלושים ושבע פשט צוארו על גבי המזבח, ומוכן להישחט, זכות מסוג ב' מובא במדרש (מדרש רבה פרשת וירא נ"ה ה') שנטיון העקידה העשירי במספר, עולה על כל הנסיונות שנתנסה בהם אברהם אבינו ע"ה, גם דבריהם ז"ל בזה טעונים ביאור: הרי אברהם אבינו נידון לשריפה בכבשן האש באור כשדים, כיצד איפו, ניתן להסביר שנטיון עקידת בנו עולה על כולן? מפרש בספר נזר הקודש: שצער שריפה אינו אלא לפי שעה, צער זמני, צער עובר, גם להיעקד ולהשרף על גבי המזבח, צער של שעה הוא עד צעת הנפש, לא כן לשחוט בן אהוב שניחן בו כבן מאה שנה, צער מתמיד הוא, צערא דלא פסיק, כל ימי חייו ירגיש את העדר בנו הנחמד והאהוב, משום כך עולה נסיון זה על קודמיו, לפיכך מזכירים אנו: ותראה לפניך עקדה אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח, זכות הגדול ביותר.

לע"ג ריזל בת משה אהרן נ"י

